

SÅ GÅR DET FÖR SKOGSINDUSTRIN

- Vikande konjunktur i Europa minskar exporten av skogsvaror dit
- Andra marknader växer starkt - Kina är nu vår viktigaste marknad för massa
- Ökat fokus på klimat och hållbarhet innebär stora möjligheter
- Risker förknippade med utformning och tillämpning av regelverk

Kerstin Hallsten

Chefsekonom
kerstin.hallsten
@skogsindustrierna.se
070-267 70 25

Katrin Heinsoo

Marknadsanalys
papper och massa
katrin.heinsoo
@skogsindustrierna.se
08-762 62 42

Mathias Fridholm

Direktör, Svenskt Trä
mathias.fridholm
@svenskttra.se
070-560 62 07

Sammanfattning

Under 2019 och i början av detta år har avmattningen fortsatt både i Sverige och globalt med svag BNP-tillväxt, fallande handel och industriproduktion, dämpade framtidsförväntningar och en inbromsning på arbetsmarknaden. På vissa håll har utvecklingen stabiliserats och en något minskad pessimism kan skönjas, vilket är positivt. Utvecklingen är dock sammantaget fortsatt svag och väntas vara det även framöver. Dämpade investeringar, handelskonflikter, risker och politisk osäkerhet samt svaga tillväxtförutsättningar talar för det. På kort sikt kan händelser och reaktioner på coronaviruset även hålla tillbaka tillväxten.

Den svaga utvecklingen i Europa satte tydliga spår i skogsindustrin under 2019, med fallande exportvolym som följd. Ökad export till andra marknader som Kina och Egypten kompenserade i vissa fall. Den globala avmattningen påverkade även priserna, som föll under året. Prisfallen i kronor blev dock något mindre av att kronans växelkurs försvagades.

Utvecklingen i skogsindustrin drevs dock inte enbart av en konjunkturrellt svagare efterfrågan. Även strukturella faktorer som ett minskat användande av papper, exempelvis tidningspapper, bidrog till en minskad export. Stort utbud av granråvara till följd av granbarkborreangrepp bidrog dessutom till fallande priser.

En ökad export av massa till Kina drivs troligtvis till viss del av Kinas importrestriktioner av returpapper, vilket har ökat behovet av färskfiber, det vill säga massa. Dessutom har Kina ökat sin egen produktion av papper vilket ytterligare har ökat efterfrågan på massa. Sverige har vidare tagit marknadsandelar och står nu för en större del av massaexporten till Kina.

Möjligheter men även risker

Risken för en svagare ekonomisk utvecklingen framöver är alltså större än det motsatta, men det råder tillfällig vapenvila i vissa handelskonflikter. För bland annat skogsindustrin innebär klimat- och miljöfrågor både risker och möjligheter. Summan av det kol som binds i växande träd och lagras i produkter är i snitt 55 miljoner ton koldioxid per år. Det är mer än de territoriella utsläpp som Sverige rapporterar årligen. Dessutom innebär substitutionseffekten av att biobaserade material används istället för fossilbaserade minskade utsläpp med i snitt 42 miljoner ton koldioxid per år. Skogsindustrin har därmed en viktig roll att hantera klimatutmaningarna och omställning ett fossilfritt samhälle. En ökad efterfrågan på hållbart framställda material och produkter gagnar svensk skogsnäring med gott internationellt rykte för ett hållbart skogsbruk. Men centralt för skogsindustrins framtid är också hur olika regelverk utformas och tillämpas. Det finns en risk att politiska beslut fattas och tillämpas runt äganderätt, areal skyddad skogsmark och artskydd som hämmar utvecklingen. På kort sikt kan coronaviruset innebära stora påfrestningar för skogsindustrin, speciellt eftersom Kina blivit ett allt viktigare exportland.

Utvecklingen i de olika delbranscherna – massaindustrin starkast

Av de olika delarna av skogsindustrin var det just marknadsmassan som utvecklades starkast. Den svenska produktionen och exporten av marknadsmassa ökade under 2019 med hela 10 respektive 15 procent i volym. Den globala produktionen var däremot oförändrad. Den svenska produktionsökningen möjliggjordes av tidigare års investeringar i ny kapacitet. Exporten ökade till alla områden utom till Europa där leveranserna gick tillbaka. Exportvolymen till Kina mer än fördubblades under 2019 och Kina är nu vår viktigaste handelspartner. Kraftigt fallande massapriser under året gjorde dock att ökningen av exportvärdet sett över hela året stannade på sex procent. Vid slutet av 2019 var exportvärdet till och med lägre än under 2018. På senare tid har massapriserna stabiliserats.

Produktionen och exporten av papper minskade däremot under 2019 med fyra procent. Detta var inte endast ett svenskt fenomen utan produktionen föll även i många andra länder. I Kina steg den däremot. Exporten av både grafiskt papper och förpackningsmaterial till huvudmarknaderna EU och Asien sjönk under året. Däremot ökade exporten till övriga regioner, dock från en låg nivå. Värdet av den svenska pappersexporten ökade under 2019 med fyra procent. I början av året steg papperspriserna i kronor men från mitten av 2019 föll de tillbaka något.

Trävaruproduktionen ökade med två procent 2019 och nådde rekordnivån 18,6 miljoner kubikmeter. Stort utbud av granråvara till följd av granbarkborreangrepp bidrog till ökningen. Produktionen ökade dock allt långsammare mot slutet av året. Exportvolymen var oförändrad under året, men minskade till Europa där industrin tappade marknadsandelar. Exporten till de flesta andra områden ökade, till Egypten och Kina med hela 45 respektive 19 procent. Därmed är Egypten åter med marginal vår näst största exportmarknad efter Storbritannien. Priserna i handelsvaluta föll under året till lägsta nivån på tio år, vilket bidrog till att värdet var klart lägre i slutet av 2019 jämfört med året innan. Något högre global konsumtion av trävaror i kombination med oförändrad produktion förväntas stabilisera marknaden.

På senare tid har det alltså skett en viss stabilisering på marknaderna med mer stabil prisutveckling. Enligt Konjunkturinstitutets barometer är stämningläget fortsatt sämre än normalt i de olika delarna av skogsindustrin. Bilden är dock lite mindre dyster än tidigare vilket delvis kan kopplas till ökad optimism om framtida produktion och/eller synen på färdigvarulagren. Sågverkens och massaindustrins syn på den framtida prisutveckling har också tydligt förbättrats, men inte pappersindustrins.

Innehållsförteckning

Internationell utveckling	3
Svensk utveckling	7
Risker, sårbarheter och möjligheter	12
Trävarumarknaden	16
Massamarknaden	22
Pappersmarknaden	27
Appendix	32

Om rapporten

Rapporten innehåller en redogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Rapporten innehåller även en bedömning av svensk skogsindustris förväntade utveckling. En redogörelse och bedömning av global och svensk konjunktur finns också med.

Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas egen statistik. Rapporten kommer ut tre till fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter. De jämförelser som redovisas avser samma period föregående år om inte annat anges. Rapporten finns även på skogsindustrierna.se.

Internationell utveckling

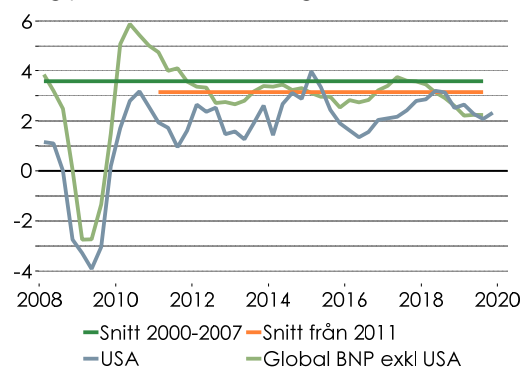
- Fortsatt global avmattning under 2019 med svag BNP-tillväxt, fallande handel och industriproduktion samt dämpade framtidsförväntningar.
- Viss bottenkänning på sina håll men fortsatt svag utveckling på senare tid.
- Coronaviruset kan dock väntas bidra till fortsatta nedgångar.
- Framöver väntas tillväxten i BNP bli svag vilket bland annat följer av;
 - dämpade investeringar kopplat till den allmänna nedgången, handelskonflikter, risker och politisk osäkerhet med mera,
 - fortsatt svaga tillväxtförutsättningar,
 - strukturella problem i bland annat Kina och euroområdet,
 - och framförallt på kort sikt händelser och reaktioner på coronaviruset.
- Nedåtriskerna för konjunkturen dominerar alltså men det råder tillfällig vapenvila i vissa handelskonflikter.

Tydlig dämpning under 2019

Den globala bilden är likartad den som tecknades i förra rapporten som publicerades i slutet av oktober. Den globala BNP-tillväxten och konjunkturen är fortsatt svag. Det tredje kvartalet i år uppgick global BNP-tillväxt till 2,2 procent i årstakt, vilket är lägre än snittet sedan 2011 och betydligt svagare än tillväxten mellan 2000 och 2007. Inflationen är låg men har i en del utvecklade länder stigit något. Världshandeln faller och det har skett en tydlig avmattning i global industriproduktion. Även tjänstesektorn har påverkats av inbromsningen (se diagram 1.1 till 1.4).

1.1 BNP i USA och globalt

Årlig procentuell förändring

Källor: Federal Reserve Bank of Dallas, U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA) och Macrobond

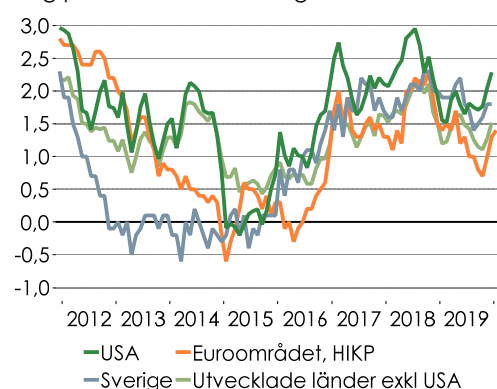
Dämpning även i USA

I USA kom avmattningen något senare än i andra länder men under 2019 blev dämpningen tydlig även där. BNP-tillväxten uppgick till drygt 2 procent i årstakt under fjärde kvartalet 2019, vilket är klart lägre än det historiska genomsnittet. Under 2018 växte investeringarna starkt, men sedan dess har ökningstakten dämpats markant. Under det andra och tredje kvartalet, och i viss utsträckning även det fjärde, var det den privata konsumtionen som bidrog till BNP-tillväxt och i viss utsträckning offentlig konsumtion. En minskning av importen bidrog också till BNP-tillväxten.

Att inbromsningen kom senare i USA syns tydligt i data för industrin. Av diagram 1.4 framgår att industriproduktionen utvecklades starkare i USA än i andra länder under 2018. Först under 2019 började produktionen falla. I december var årstakten minus en procent.

1.2 Inflation

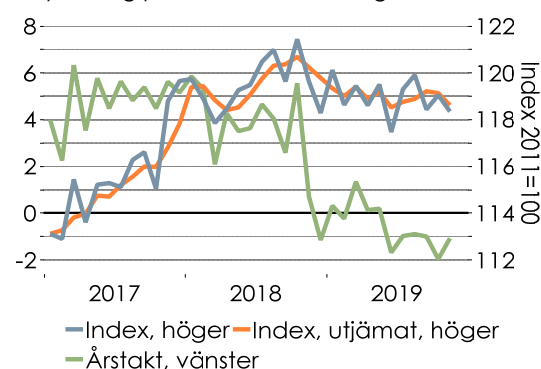
Årlig procentuell förändring

Källor: Eurostat, Statistics Sweden (SCB), U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS), Federal Reserve Bank of Dallas och Macrobond

1.3 Världshandeln

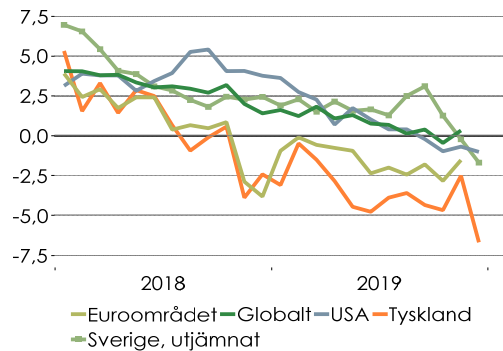
Volym, årlig procentuell förändring

Källor: Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis (CPB) och Macrobond

1.4 Industriproduktion

Årlig procentuell förändring

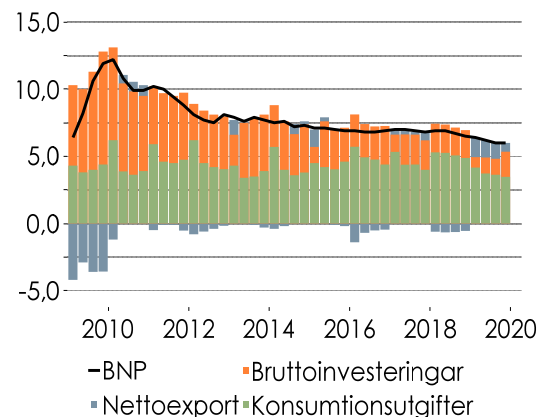
Källor: Eurostat, German Federal Statistical Office (Statistisches Bundesamt), Federal Reserve, Statistics Sweden (SCB) & Macrobond

Dämpning också i Kina

Även i Kina har BNP-tillväxten fortsatt att utvecklas svagt. Årstakten uppgick under tredje och fjärde kvartalet till 6 procent, vilket är den lägsta tillväxttakten sedan början av 1990-talet. Konsumtionsutgifternas bidrag till BNP-tillväxten fortsatte att minska medan investeringarna bidrog allt mer (se diagram 1.5). Nettoexporten bidrog endast svagt positivt till tillväxten. Intressant att notera är dock att importen slutade falla och istället uppvisade positiva årstakter för november och december. Även exporten ökade. Ett annat positivt tecken är att industriproduktionen under slutet av 2019 fortsatte att stärkas och årstakten uppgick till nästan 7 procent i december. Utbrottet av coronaviruset syns ännu inte i statistiken. Men det faktum att produktionen i vissa fall stannat av, att leveranser inte blir av, att affärer har varit stängda, att konsumtionen dämpats och att turismen påverkas negativt kommer ge en mer dämpad ekonomisk utveckling i närtid.

1.5 Bidrag till BNP-tillväxten i Kina

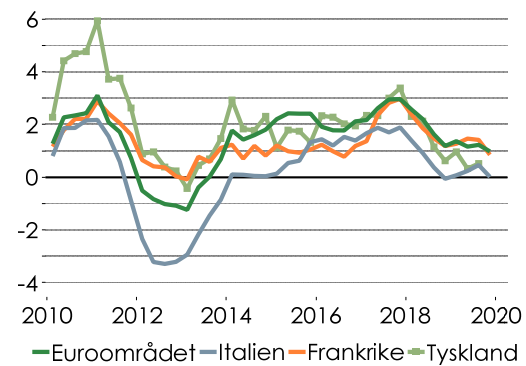
Årlig procentuell förändring och procentenheter

Källor: China National Bureau of Statistics (NBS) och Macrobond

1.6 BNP-tillväxt i euroområdet

Årlig procentuell förändring

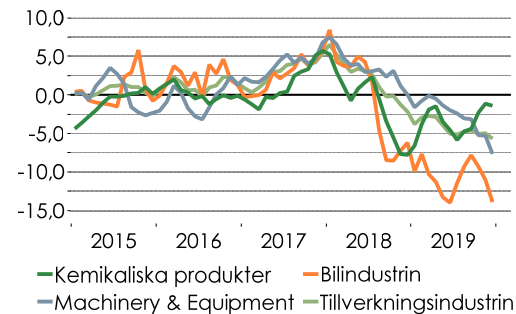
Källor: German Federal Statistical Office (Statistisches Bundesamt), French National Institute of Statistics & Economic Studies (INSEE), Italian National Institute of Statistics (Istat), Eurostat och Macrobond

Och svag utveckling i euroområdet

Även i euroområdet fortsätter fallet i tillväxten (se diagram 1.6). Mellan tredje och fjärde kvartalet var BNP i euroområdet i princip oförändrad, enligt preliminära uppgifter. I Italien och Frankrike föll produktionen. Tysk industriproduktion föll brant i december och jämfört med december 2018 hade produktionen minskat med nästan 7 procent. Av diagram 1.7 framgår att nedgången är bred i tillverkningsindustrin, men speciellt svag har utvecklingen varit i bilindustrin där produktionen fallit markant.

1.7 Tysk tillverkningsindustri

Årlig procentuell förändring, utjämnad

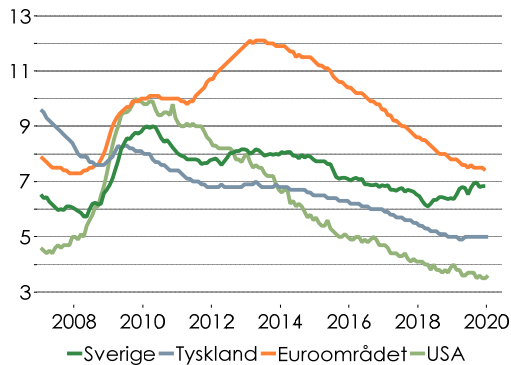
Källor: Källa: German Federal Statistical Office (Statistisches Bundesamt), Macrobond och Industrierbeitsgivarna

Liknande faktorer driver avmattningen

Vad förklarar då avmattningen och vad kan vi förvänta oss framöver? Som framgår ovan är den tydliga dämpningen av tillväxten relativt synkroniserad. Nedgången har drivits och drivs delvis av liknande faktorer, men det finns också landspecifika omständigheter. Inledningsvis var den mer dämpade tillväxten till viss del väntad och följer ett naturligt konjunkturförlopp där en tidigare stark utveckling lett till högt kapacitetsutnyttjande, brist på arbetskraft och fallande arbetslöshet (se diagram 1.8). Det är också vanligt med en mättad och mer dämpad efterfrågan på till exempel varaktiga varor och en inbromsning i investeringstakten när kostnaderna stiger och vinsterna utvecklas mer dämpat.

1.8 Arbetslöshet

Procent, 3-månaders glidande medelvärde för Sverige

Källor: U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS), Eurostat, German Federal Employment Agency (Bundesagentur fuer Arbeit), Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Flera faktorer förstärker nedgången

Avmattningen har dock blivit mer markant än vad många bedömare förväntat sig. Tillväxten i industriproduktion, världshandel och global BNP bromsar in betydligt mer än väntat.

Avmattningen har förstärkts av bland annat förd och förväntad ekonomisk politik. Den starka tillväxten innan 2008 i utvecklings- och tillväxtländerna var bland annat ett resultat av mer öppen handel och integrerade globala värdekedjor. Effektivitetsvinster uppstod då produktionen globalt i större utsträckning kunde ske i det land där det var mest effektivt och minst kostsamt. Produktivitetstillväxten blev under perioden relativt hög. En stark utveckling i dessa länder spillde sedan över på de utvecklade ekonomierna och en positiv spiral startade som drev på den globala tillväxten. Nu sker i viss utsträckning det motsatta. Ett antal handelskonflikter pågår, vilket hämmar handeln och därmed tillväxten på flera olika sätt. Det finns dels en direkt effekt av ökade tullar, då de innebär ökade kostnader för företag och konsumenter. Effektivitetsvinsterna av global handel blir samtidigt mindre, vilket också ökar kostnaderna.

Oro och risker dämpar utvecklingen

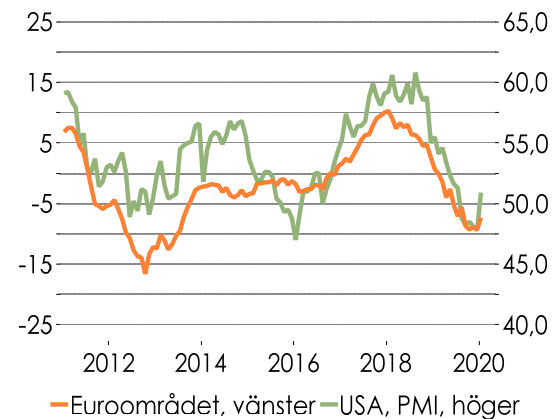
Men mycket tyder på att hot om, och oro för, olika handelsrestriktioner under framförallt hösten 2019 har haft en mer dämpande effekt på utvecklingen än tullarna i sig. Det har funnits och finns fortfarande, en oro för att handelskonflikten ska fördjupas genom att fler länder och områden berörs, att tullar och andra restriktioner höjs ytterligare och att effekterna på den ekonomiska utvecklingen ska bli större. För närvarande är handelskonflikten mellan USA och Kina samt formen för EU:s och Storbritanniens handelsrelation satt i vänteläge. Men konflikterna är långt ifrån lösta. En allmän oro och osäkerhet om vilka spelregler som gäller och framtiden i allmänhet hämmar och försvårar självklart för olika ekonomiska agenter att fatta beslut vilket minskar konsumtions- och investeringsviljan. Men även andra skeenden som inte har att göra med handelskonflikter har skapat en ökad osäkerhet om den ekonomiska utvecklingen globalt vilket också har dämpat utvecklingen, en

uppenbar sådan händelse i närtid är coronaviruset (se vidare riskavsnittet).

Olika förtroendeindikatorer och mätningar av stämningläget har också under en längre tid pekat på just en ökad osäkerhet och minskad optimism (se diagram 1.9 och 1.10). Det svaga stämningläget bestod även i januari i år, även om det blev en oväntat stor uppgång i indikatorn i USA. Att det så kallade "fas ett"-avtalet, kom på plats kan ha legat bakom uppgången. Det är inte helt osannolikt att utbrottet av coronaviruset och händelserna runt detta kan komma att bryta denna uppgång.

1.9 Konfidensindikatorer i USA och Euroområdet

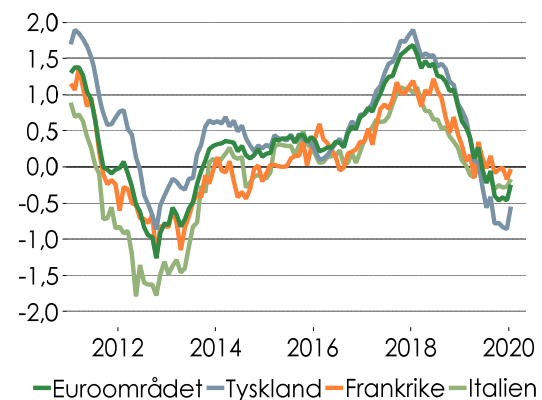
Nettotal, index

Källor: Institute for Supply Management, European Commission (DG ECFIN), Macrobond

1.10 Konfidensindikatorer för industrin

Procentuell avvikelse från medelvärde

Källor: European Commission (DG ECFIN) och Macrobond

Strukturella problem i Kina

Förutom handelskonflikterna och de politiska skeendena finns ett antal andra strukturella faktorer som i vissa fall är mer landspecifika och som också bidrar till en svag ekonomisk utveckling.

Redan innan handelskonflikten med USA bröt ut hade tillväxten i Kina under en längre tid bromsat in, vilket hade en negativ effekt på global ekonomi i stort. Inbromsningen kan troligtvis kopplas till att Kina nått en nivå där det till exempel inte är lika lätt att snabbt

lyfta produktiviteten och att utbud av relativt billig arbetskraft inte ökar lika snabbt. En lägre tillväxt av BNP följde även av en mer åtstramande politik som syftat till att få en mer hållbar ekonomisk utveckling. Den lugnare ekonomiska utvecklingen är därmed både naturlig och önskvärd.

Bland annat IMF bedömer vidare att Kinas finansiella sårbarhet är fortsatt hög. Handelskonflikten med USA har ökat pressen på de kinesiska banker som dras med stora skulder och en hög andel dåliga lån. En annan utmaning är därför att öka den finansiella motståndskraften. Handelskonflikten mellan Kina och USA innebär en ytterligare risk givet de utmaningar som redan finns i kinesisk ekonomi. Regeringen står därför inför svåra avvägningar mellan att stimulera kortsiktig tillväxt, skydda landet från externa chocker och att begränsa en alltför vidlyftig lånefinansiering hos företagen. Bedömningen är att det blir en fortsatt dämpning i den ekonomiska aktiviteten i Kina även framöver.

Strukturella problem även i euroområdet

Den mycket tydliga avmattning som pågått i euroområdet sedan slutet av 2017 bedömdes inledningsvis vara av mest tillfällig karaktär. Men djupet och längden i avmattningen i Europa visade att det fanns mer varaktiga faktorer som påverkar utvecklingen. Bilindustrin i Tyskland står till exempel inför större utmaningar än endast nya regler för utsläppshantering. De handlar snarare om mer grundläggande frågor som hur bilmärknaden och även annan industri som utvecklats svagt har förmågan att ställa om till nya miljökrav och förändringar i konsumtionsmönster samt ökad global konkurrens. Under en tid har arbetskraftskostnaderna i Tyskland ökat relativt starkt, då lönerna ökat snabbare än produktiviteten. Denna kostnadskris har försämrat bland annat industrins konkurrenskraft. Brexit utgör också en utmaning då utträdet har en negativ effekt på den ekonomiska utvecklingen både i Storbritannien och euroområdet.

Svag långsiktig tillväxt

Synen på den framtida tillväxten påverkas även av den tillväxtpotential som ekonomierna har. Av tabellen nedan framgår att tillväxten tydligt har hamnat på en lägre nivå efter den finansiella krisen. Nedgången kan kopplas till en åldrande arbetskraft och långsammare produktivitetstillväxt. Avgörande på sikt är om den nedväxling i BNP-tillväxt och produktivitet som skett i de utvecklade länderna består framöver, men även hur omställning mot mer hållbar tillväxt i utvecklings- och tillväxtländerna går till. En annan viktig fråga är om den tillbakagång som sker i världshandeln nu kommer att medföra att tillväxten i BNP växlar ned ytterligare.

Vad kan den ekonomiska politiken göra?

I USA sänkte den amerikanska centralbanken räntan vid tre tillfällen under förra året. Centralbanken har dessutom utrymme att bedriva en mer expansiv traditionell penningpolitik framöver om de anser att det behövs. Sannolikt kommer Trump inför kommande presidentval göra vad han kan för att

stimulera ekonomin och bidra till en positiv börsutveckling. Den minskade intensiteten i handelskonflikten med Kina är ett sådant exempel. Utrymmet att bedriva en mer expansiv finanspolitik är dock begränsad. I Europa är den ekonomiska politikens handlingsutrymme överlag litet. Strukturreformer som kan bidra till en starkare potentiell tillväxt i Europa har diskuterats under många år, men hittills har dessa ambitioner inte satt något större avtryck i den faktiska utvecklingen. Utsikterna för att det ska bli ett trendbrott på denna front är inte så ljusa.

Den sammantagna bedömningen är att det blir en fortsatt svag ekonomisk utveckling i år. Risken för en mer dämpad tillväxt är vidare större än risken för en starkare (se riskavsnittet).

Tabell A: BNP-tillväxt

Årlig procentuell förändring

	1990- 2007	2000- 2007	20011->
Kina	10,7	10,6	7,1
USA	3	2,7	2,2
Euroområdet		2,6	1,3
Sverige		3,3	2,0
Världshandeln		6,7	2,7

Källor: China National Bureau of Statistics (NBS), U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA), SCB, Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis (CPB) och Macrobond

Svensk utveckling

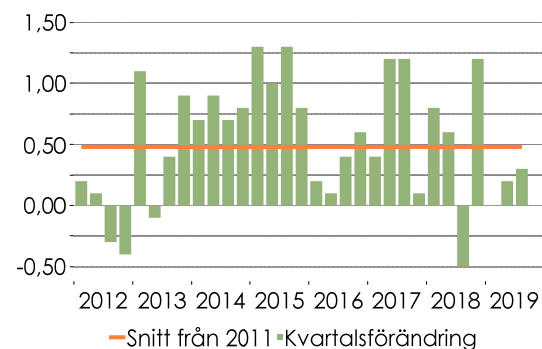
- Tydlig avmattning av konjunkturen även i Sverige, speciellt inom industrin och för export och investeringar.
- I skogsindustrin är bilden inte lika entydig, produktionen av massa ökade exempelvis starkt.
- BNP-tillväxt väntas bli fortsatt svag och arbetslöshet uppgå till runt 7,5 procent 2020.
- Inflation bedöms bli måttlig och inga höjningar av reporäntan väntas i närtid.
- Nedåtriskerna för den ekonomiska utvecklingen dominerar.

Svag ekonomisk utveckling även i Sverige

Liksom i omvärlden har konjunkturen i Sverige under senare år tydligt mattats av, vilket bland annat lett till att Riksbanken har bedrivit en expansiv penningpolitik för att stimulera ekonomin. BNP-tillväxten har trots det dämpats och på arbetsmarknaden har det skett en inbromsning.

1.11 BNP

Fasta priser, säsongrensad, procent

Källor: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

BNP ökade svagt under 2019

Under 2019 var den ekonomiska utvecklingen väldigt svag i Sverige. BNP var i princip oförändrad säsongrensad mellan fjärde kvartalet 2018 och första kvartalet 2019. Tredje kvartalet 2019 ökade BNP med endast knappt 0,3 procent jämfört med kvartalet innan. I början av året var bidraget från privat konsumtion svagt för att sedan öka gradvis under året. Inkommande statistik för fjärde kvartalet tyder på att privat konsumtion växte relativt starkt även i slutet av året. Hushållen påverkas sannolikt av god förmögenhetsutveckling och signaler om att räntorna inte höjs i närtid.

Svag tillväxt i export av varor

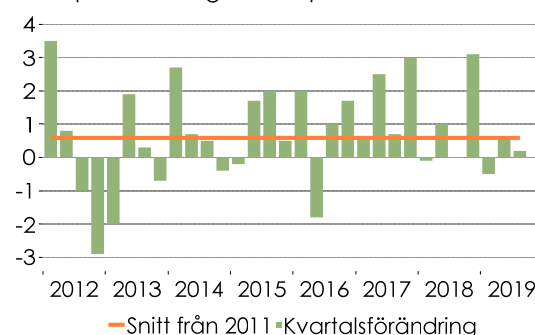
En anledning till den svaga BNP-utvecklingen var att svensk varuexport ökade långsamt under 2019 vilket kan kopplas till inbromsningen i omvärlden (se diagram 1.12). Under de tre första kvartalerna var

varuexporten i volym i stort oförändrad. Exporten från basindustrin utvecklades särskilt svagt. Tjänsteexporten ökade däremot relativt starkt, framförallt under det tredje kvartalet.

Skogsindustrins andel av svensk export, och framförallt varuexport är relativt stor, cirka sju procent respektive drygt tio procent. Utvecklingen av exportvolymerna av skogsindustrins produkter var spretig. Volymerna av massa ökade med hela 15 procent under 2019 jämfört med året innan och exporten ökade allt starkare under året. Exporten av trävaror var däremot i stort oförändrad i volym under 2019 jämfört med året innan, medan exporten av papper föll (se vidare i kommande kapitel).

1.12 Export av varor

Fasta priser, säsongrensad, procent

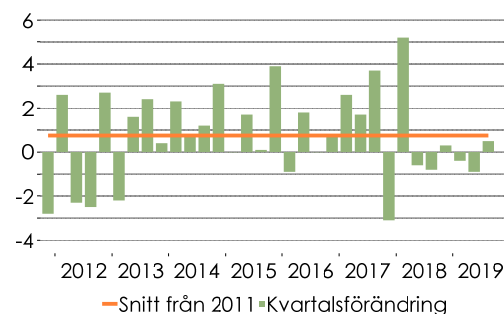
Källor: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Fallande investeringar

Även investeringarna bidrog till den svaga utvecklingen. Under 2019 föll investeringarna precis som under 2018. Det var bland annat ett minskat bostadsbyggande som resulterade i att bostadsinvesteringarna föll.

1.13 Fasta bruttoinvesteringar

Fasta priser, säsongrensad, procent

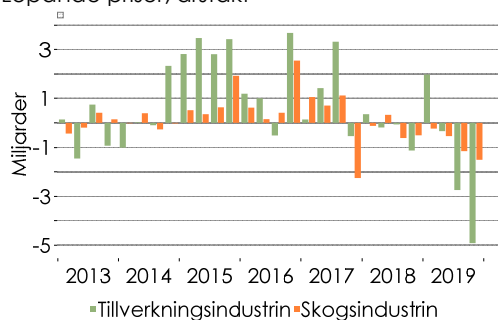
Källor: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Tittar man på utvecklingen i olika branscher framgår att investeringsvolymen var svag både i tillverkningsindustrin och tjänstesektorn under 2019. Då fastighetsbolag klassas som tjänsteföretag finns det en koppling mellan nedgången i bostadsinvesteringar och nedgången i tjänstebolagens investeringar.

Även i löpande priser minskade investeringarna i tillverkningsindustrin under 2019, precis som under 2018.¹ Utvecklingen kan jämföras med den i skogsindustrin. Mönstret är likartat. Både i massa- och pappersindustrin minskade investeringarna under de två senaste åren. Däremot ökade investeringarna inom trävaruindustrin motsvarande år (se diagram 1.14 och 1.15).

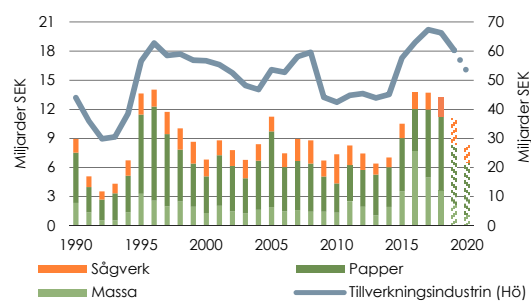
1.14 Investeringar i skogsindustrin²

Löpande priser, årstakt

Källor: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

1.15 Investeringar i skogsindustrin, löpande priser

Källa: SCB

Nedgången i investeringarna inom tillverkningsindustrin är troligtvis delvis en följd av mer pessimistiska framtidsförväntningar. Men även en naturlig utveckling efter flera år av stark tillväxt. Det senare är snarast den viktigaste förklaringen till nedgången av investeringarna i skogsindustrin.

Begränsningar och omställningar av produktionen, men även en positiv framtidstro har bidragit till stora investeringar i skogsindustrin under senare år. Under de senaste fem åren (2015-2019) har det investerats drygt 70 miljarder kronor i industrin (se tabell i appendix). Under de senaste åren motsvarade investeringarna nästan 20 procent av svensk industris totala investeringar och 10 procent av näringslivets totala investeringar. BillerudKorsnäs och SCA är exempel på företag som har gjort stora investeringar.

¹ Statistik på de olika branscherna i tillverkningsindustrin finns inte att tillgå i fasta priser (volym) utan endast i löpande priser.

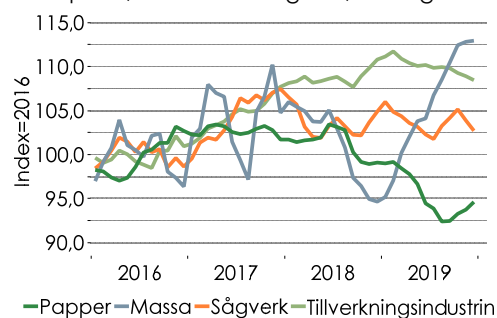
Fallande industriproduktion

Industrin är den del av ekonomin som har drabbats hårdast av den pågående avmattningen. Detta gäller både för Sverige och som tidigare visats internationellt. Produktionen faller i flertalet industrigrenar. En industri som drabbats extra hårt är stål och metall, där produktionen i december hade minskat med cirka 14 procent på ett år. Orderingången var även svag i december. På ett år minskade orderingången i tillverkningsindustrin med 4,7 procent i kalenderkorrigerade tal.

Även i delar av skogsindustrin är nedgången tydlig (se diagram 1.16). Det mesta av det som produceras inom skogsindustrin exporteras. Andelen export har under senare år legat runt 70 procent. Räknas del av massan som används i den egna produktionen av papper och pappersprodukter bort är motsvarande siffra cirka 80 procent. Precis som för produktionen inom skogsindustrin är därför bilden över exporten spretig.

1.16 Produktion i industrin

Fasta priser, kalender korrigerat, säsongrensat

Källor: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Inom pappersindustrin föll produktionen under 2019. En dämpning som har pågått sedan slutet av 2017. Under slutet av förra året skedde dock en viss återhämtning. Men den svaga utvecklingen medförde sammantaget att produktionsvolymen i slutet av 2019 var tydligt under nivån under 2016.

Produktionen i sågverken dämpades i början av 2018, och har sedan i genomsnitt rört sig sidledes. Under 2019 var produktionen sammantaget i stort oförändrad jämfört med under 2018.

Massaindustrin gick däremot starkt, en utveckling som alltså avvek markant från den inom tillverkningsindustrin i stort. Under 2018 skedde en nedgång, som främst berodde på störningar i produktionen på grund av utbyggnad av produktionskapaciteten. Därefter har produktionen ökat stadigt och i december hade produktionen ökat med 17 procent på ett år.

² SNI 16 och 17 enligt SCB:s indelning.

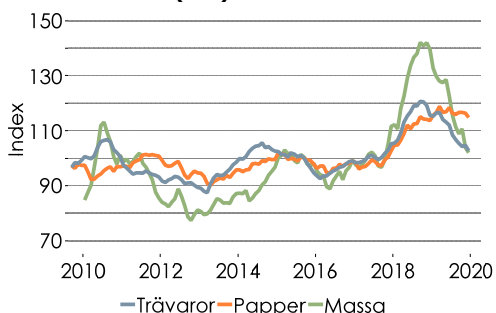
Exportvärdet steg sammantaget under 2019

Under 2018 utvecklades skogsindustrin värdemässigt starkt och 2018 blev ett rekordår både vad gäller produktions- och exportvärdet. Snabbt stigande världsmarknadspriser och en försvagning av kronans växelkurs bidrog till detta.

Under 2019 har sedan priset på massa i svenska kronor fallit brant (se diagram 1.17). Framförallt var det fallande internationella marknadspriser som bidrog till nedgången. Kronans värde i KIX-termer försvagades med 3,5 procent, och bidrog därmed till att fallet i kronor blev mindre. Sammantaget blev ökningen av exportvärdet för **pappersmassa** klart lägre än volymökningen, knappt 6 procent jämfört med 15 procent.

Priset på **papper** i svenska kronor steg däremot svagt vilket ökade värdet av pappersexporten, trots att volymen blev lägre (se tabell B).

1.17 Exportprisindex för trävaror samt papper och massa (SEK)

Källor: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Tabell B: Exportvärde, skogsindustriprodukter, Procentuell förändring 2019/2018 ackumulerat och andel

miljoner kronor	Exportvärde		% förändring
	jan-nov 2019	jan-nov 2018	
Massa	23 958	22 694	5,6
Papper	68 837	66 106	4,1
Sågade trävaror	27 759	27 486	1,0
Pappersvaror	10 472	10 094	3,7
Förädlade produkter av trä	8 085	7 589	6,5
Skogsindustriprodukter	139 111	133 969	3,8

Skogsindustriprodukters andel av	kv1-kv3 2019	kv1-kv3 2018
Total varuexport	10,0	10,2
Total export	6,8	7,1

Källor: SCB och Skogsindustrierna

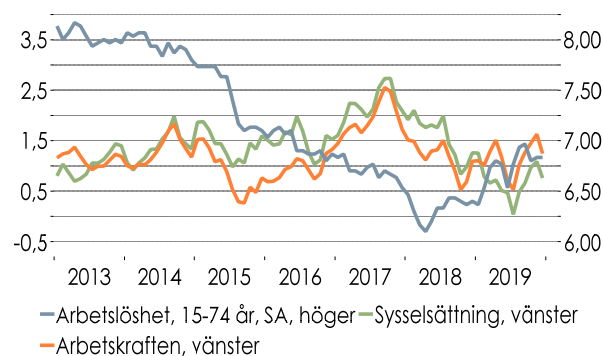
Arbetsmarknad och inflation

Trycket på arbetsmarknaden minskar

I takt med att ekonomin växt allt långsammare har det skett en tydlig avmattning på arbetsmarknaden. Sysselsättningen och arbetskraften har sedan slutet av 2017 ökat allt långsammare. Från mitten av 2019 fram till september ökade årstakterna något igen, men i oktober vände ökningstakten ned igen. Arbetslösheten har ökat sedan början av 2018. I december uppgick säsongsrensad och utjämnad arbetslöshet till cirka sju procent, vilket är i linje med utfallet för oktober och november.

1.18 Arbetsmarknaden

Procent, årstakt, 3-månaders glidande medelvärde

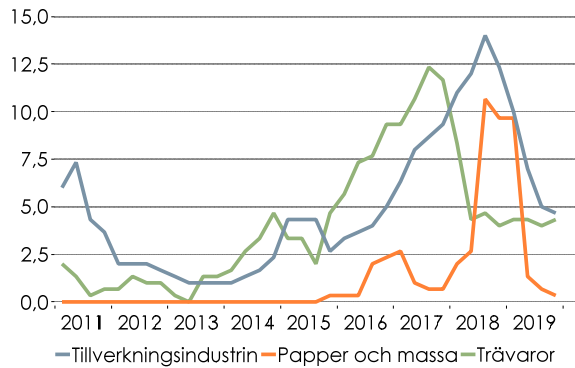
Källor: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Andra tecken på att arbetsmarknaden har mattats av är att det skett en minskning i antalet visstidsanställda och att bristen på arbetskraft har dämpats. Enligt Konjunkturinstitutets barometer har andelen som anger att det är bristen på arbetskraft som begränsar produktionen fallit tillbaka och är på relativt låga nivåer, både för tillverkningsindustrin i stort och trävaru-, massa- och pappersindustrin (se diagram 1.19).

Konjunkturinstitutets barometer visade dessutom under en längre period att fler företagen inom tillverkningsindustrin aviserade att de avser att dra ner på antalet anställda än det motsatta. Bland annat avsåg trävaru-, massa- och pappersindustrin att minska antalet anställda framöver (se diagram 1.20). Den senaste statistiken tyder fortsatt på neddragningar, men bilden är inte fullt lika negativ som tidigt i höstas. Lönerna inom industrin ökade med 2,7 procent i november vilket ungefär är i linje med snittet från 2012.

1.19 Andel som anser att brist på arbetskraft begränsar produktionen

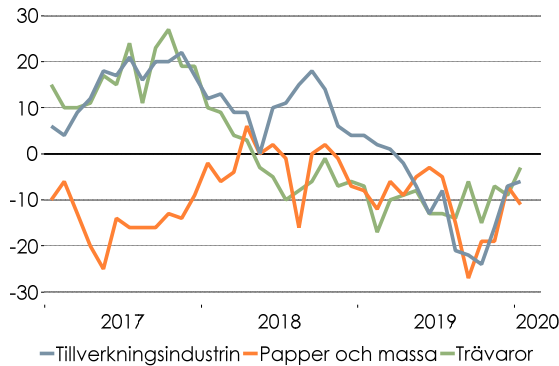
Andel ja-svar, säsongsrensats, procent

Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

1.20 Förväntat antal anställda

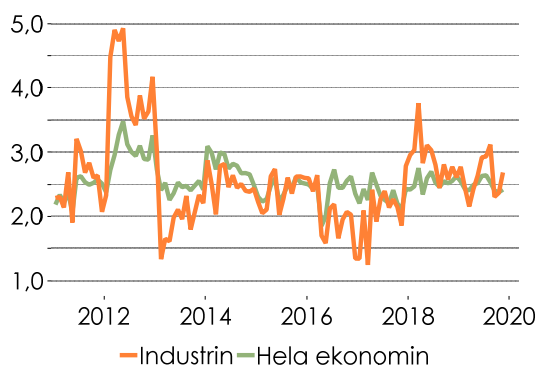
Netttotal

Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

1.21 Löner

Årlig procentuell förändring, preliminärt utfall

Källor: Medlingsinstitutet och Macrobond

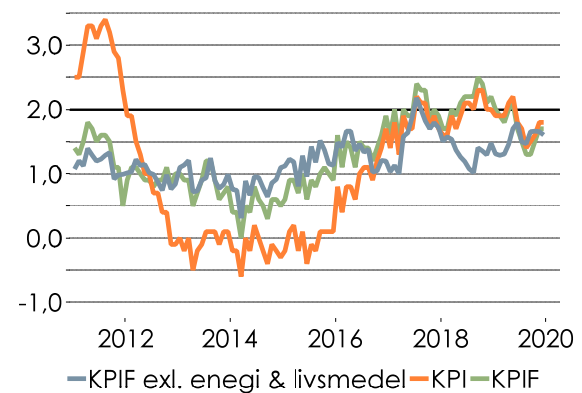
Inflationen 1,7 procent i december

Inflationen mätt med KPIF steg gradvis fram till september 2018. En försvagad krona och snabbt stigande energipriser bidrog till uppgången. Därefter föll KPI-inflationen tillbaka. I september 2019 hade KPIF-inflationen fallit ned till 1,3 procent. I december uppgick inflationen mätt med några olika mått till runt 1,7 procent (se diagram 1.22).

En relativt måttlig inflation under senare år är inget som bara är utmärkande för Sverige. Som redan visats har inflationen varit på en måttlig nivå även i andra utvecklade länder. Exakt vad detta beror på är svårt att fastslå. Möjliga faktorer är den prispress som uppkommit av ökad internationell handel och ökad e-handel. Andra faktorer är att arbetsmarknaden är mer global liksom produktionen. Ett högt resursutnyttjande i ett land behöver då inte medföra att lönerna och inflationen i det landet tar fart. Företagen kan istället välja att lägga produktionen i ett annat land eller att automatisera verksamheten i större utsträckning. Att inflationen inte tog fart när resursutnyttjandet varit högt talar för att inflationen även framöver förblir måttlig. Historiskt har kostnadstrycket stigit sent i konjunkturcykeln. Men givet den tydliga avmattning som har pågått under en längre tid och dämpade framtidsförväntningar förefaller det inte troligt att inflationen nu börjar öka snabbt. Inflationen hålls under 2020 dessutom ned av fallande energipriser till följd av lägre el- och oljepriser, och mindre effekt av försvagningen av kronans växelkurs.

1.22 Inflation

Årlig procentuell förändring

Källor: SCB, Riksbanken och Macrobond

Svag BNP-tillväxt 2020

Så hur kan utvecklingen sammantaget förväntas bli framöver i Sverige? Givet vårt exportberoende är det rimligt att tro att svensk tillväxt fortsätter att utvecklas svagt i linje med en måttlig utveckling internationellt. I stora drag bedöms sedan de faktorer som antas driva den internationella utvecklingen även vara giltiga för Sverige.

Liksom för den internationella utvecklingen spelar handelskonflikter och andra källor till oro och osäkerhet roll, genom att minska olika aktörers investeringsvilja. En viss bild av stämningsslaget kan fås av olika förtroendeindikatorer. Konjunkturinstitutet har en barometerindikator som väger samman förtroendet bland hushåll och företag. Som framgår av diagram 1.23 dämpades indikatorn gradvis från slutet av 2017 fram till slutet av 2019.

Även inköpschefsindexet föll markant efter toppen under 2017. I januari i år skedde sedan en tydlig uppgång i inköpschefsindex. Uppgången var bred och delindex för orderingång och produktion svarade för största ökningen.

Konjunkturinstitutets konfidensindikator steg också i januari. Indikatorns nivå pekar dock fortsatt på ett svagare stämningssläge än normalt i ekonomin. Den uppgång som skedde förklaras främst av starkare signaler från tillverkningsindustrin, där man framförallt hade mer optimistiska förväntningar om framtiden. Synen på nuläget var fortsatt svagt. Om dessa förväntningar infrias återstår att se.

Den osäkerhet som trots allt fortfarande finns om den allmänna ekonomiska utvecklingen bedöms bidra till att tillväxten i investeringarna dämpas även i år. Detta kommer att hålla tillbaka BNP-tillväxten.

Som tidigare nämnts är en avgörande faktor för den ekonomiska utvecklingen sedan vilken möjlighet eller potential som ekonomin har att kunna växa. Liksom i omvärlden har BNP-tillväxten i Sverige sedan 2011 i genomsnitt varit lägre än innan den finansiella krisen (se tabell B). Det har skett en tydlig nedväxling i produktiviteten i hela ekonomin och i industrin. Det är inte uppenbart vad som skulle kunna bryta denna utveckling i närtid.

Sammantaget väntas en fortsatt svag tillväxt

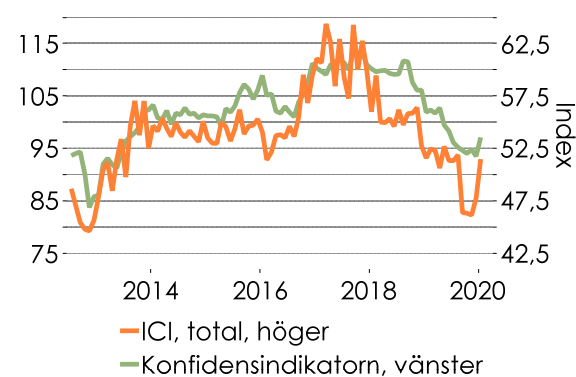
I linje med;

- en fortsatt dämpad utveckling internationellt och i exporten,
- lägre investeringar,
- svagt stämningssläge,
- och en fortsatt svag tillväxt i produktiviteten

är det rimligt att tillväxten fortsätter att öka svagt under 2020. BNP-tillväxten i Sverige bedöms uppgå till 1,1 procent 2020 (0,9 procent kalenderkorrigerat). I linje med en mer dämpad utveckling av produktion och efterfrågan väntas arbetslösheten uppgå till runt 7,5 procent 2020. Inflationen mätt med KPIF väntas hamna under men ändå relativt nära inflationsmålet.

1.23 Barometerdata

Nettotal, index, säsongrensat

Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

Risker, sårbarheter och möjligheter

- Nedåtriskerna för den ekonomiska utvecklingen dominerar.
- Geopolitiska spänningar och handelskonflikter består men är mindre akuta för närvarande.
- På kort sikt finns risker kring utbrottet av coronaviruset.
- Det är ett begränsat ekonomiskt-politiskt handlingsutrymme på sina håll.
- Det finns finansiella risker och den finansiella motståndskraften är försämrade.
- Klimat och miljöfrågor innebär både risker och möjligheter för skogsindustrin.
- Politiska beslut är avgörande för skogsindustrins framtid. Det finns risk för att beslut fattas som hämmar utvecklingen.

Risk för en svagare internationell utveckling

Som beskrivits ovan väntas tillväxten bli svag globalt och i Sverige framöver. Det finns dock ett antal faktorer som gör att avmattningen kan bli mer abrupt och större än väntat. Jämfört med tidigare har vissa risker blivit lite mindre akuta. Handelskonflikten mellan Kina och USA är till exempel lugnare då länderna har enats om det så kallade fas ett-avtalet. Planen är sedan att vänta med fortsatta förhandlingar tills efter presidentvalet, troligtvis för att förhandlingarna med Kina inte ska störa valet. Det innebär en tillfällig vapenvila i den konflikten. Risken för att den blossar upp längre fram är dock överhängande.

Även i Brexitfrågan är det för tillfället lugnt. I februari startar förhandlingarna om ett nytt handelsavtal mellan Storbritannien och EU. Det måste vara på plats i slutet av 2020. Lyckas inte parterna komma överens kan det sluta med en hård Brexit. Detta innebär att WTO-regler kommer att börja tillämpas och att tullformaliteter i samband med import från och export till Storbritannien införs som för andra tredjeländer. Parterna har i realiteten cirka fem månader på sig att förhandla fram ett avtal, något som vanligtvis brukar ta cirka fem år. Osäkerheten och riskerna kring Brexit består och det är därför centralt att företag med stor handel med Storbritannien förbereder sig för olika utfall av förhandlingarna, även en hård Brexit.

Att de geopolitiska spänningarna kvarstår utgör inte bara utmaningar vad gäller tullar och regler för internationell handel. Spänningarna gör till exempel att det kan bli svårare på det internationella planet att hantera globala kriser. Problemen med detta förstärks av att det ekonomisk-politiska handlingsutrymmet på sina håll är begränsat. Det penningpolitiska handlingsutrymmet att hantera en rejäl sättning i

ekonomin är i vissa länder begränsat av att ränteläget redan idag är lågt och kan väntas vara det även under kommande år. USA är dock ett land som har manöverutrymme, vilket minskar risken för en tydlig lågkonjunktur där. I exempelvis Sverige och Europa är möjligheterna att bedriva en mer expansiv penningpolitik dock små. Att istället parera konjunkturen med finanspolitik är svårt, ibland kontraproduktivt och på sina håll inte ens möjligt då det inte heller finns något utrymme för det. Förutom att vara en risk i sig kan det också riskera att hålla tillbaka efterfrågan. Vetskapen om de politiska begränsningarna kan medföra att olika ekonomiska aktörer i större utsträckning än vanligt vidtar försiktighetsåtgärder som att dra ned på investeringar, personal och kostnader i allmänhet.

Det är samtidigt viktigt att komma ihåg att den expansiva penningpolitik som har bedrivits under senare år och som har varit positiv för den ekonomiska utvecklingen har en baksida. Låga räntor har lett till ett ökat risktagande som lett till snabbt stigande tillgångspriser. Dessutom har skuldsättningen ökat vilket medfört en försämrade finansiella motståndskraft på sina håll. Sårbarheterna och riskerna gör att en sättning i ekonomin kan bli betydligt kraftigare, om ekonomierna drabbas av en negativ chock.

Coronaviruset ny risk

En faktor som tillkommit och som kan komma att påverka utvecklingen i både Kina och andra länder är coronaviruset. Dess framfart, och hanteringen av utbrottet, kan förväntas hålla tillbaka produktionen och konsumtionen i Kina under det första halvåret 2020 och möjligtvis även under resten av året. Detta tillsammans med minskade leveranser och handel kommer påverka även andra länder. Kina står för drygt 15 procent av världens BNP och har en alltmer framträdande roll i globala värdekedjor. Många länder har dessutom både produktion och betydande handel med Kina. En nedgång i Kinas ekonomi kommer därför få effekter på global ekonomi. Hur stora effekterna blir beror självklart på hur stor påverkan viruset visar sig ha och hur stor spridningen blir. Viktigt är också hur myndigheterna lyckas begränsa spridningen samt även vilka åtgärder som vidtas för att minska de negativa effekter utbrottet har på ekonomin.

Internationella utvecklingen innebär risker även för Sverige och skogsindustrin

Riskerna i omvärlden utgör även en risk för Sverige, bland annat på grund av en svagare internationell efterfrågan och oron på de finansiella marknaderna. Vad som händer med den internationella konjunkturen är så klart också av stor betydelse för skogsindustrin, då den exporterar ungefär 80 procent av produktionen. Till exempel har det starka allmänna konjunkturläget varit en av huvudorsakerna till en ökad konsumtion av trä. En kraftigare avmattning globalt än väntat skulle därför kunna få stora negativa

effekter även på skogsindustrin. Speciellt avmattningen i Europa oroar då det är en av de viktigaste handelsområdena. Exempelvis kommer oroande signaler om byggandet i Tyskland.

Coronaviruset påverkar skogsindustrin

Utbrottet av coronaviruset kan komma att påverka skogsindustrin. Kina har under de senaste åren blivit en allt viktigare exportmarknad för svenska skogsindustriprodukter. För trävaror har exporten till Kina successivt ökat under det senaste decenniet och 2019 blev Kina för första gången den största exportmarknaden för massa. Coronaviruset har redan påverkat den inhemska produktionen i Kina negativt och därmed har också behoven av den svenska skogsindustrins insatsvaror tillfälligt minskat. Svenska leverantörer måste också värdera de risker som finns när det gäller hur hamnarna i Kina kommer att fungera samt eventuella likviditetsproblem hos kinesiska kunder. Om situationen blir utdragen eller eskalerar kan avsättningsmöjligheterna i Kina under en period kraftigt försämrats. Ett troligt scenario blir då en överflyttning av volymer till mer traditionella marknader, såväl från Sverige som från andra länder. Detta skulle kunna resultera i en överutbudssituation med sänkta priser som följd.

Handelskonflikter av stor betydelse

Hur EU:s handelsavtal med Storbritannien kommer att se ut och hur processen att nå fram till ett avtal blir är av stor betydelse för skogsindustrin då exporten till Storbritannien är omfattande och utgör cirka 10 procent. Särskilt sågverkens beroende av den brittiska marknaden är stort; av den svenska trävaruproduktionen går cirka 15 procent till Storbritannien. Detta motsvarar nära trettio procent av Storbritanniens konsumtion.

För skogsindustrin finns även en problematik kring handel med Indien. Indiska handelskammaren har i slutet av januari initierat ett antidumpningsärende gällande tidningspapper. Det gäller import från bland annat EU, Australien, Kanada, Ryssland med flera. De säger sig ha hittat bevis för dumpning som skadar den inhemska produktionen av tidningspapper. Indien importerar tidningspapper framförallt från Ryssland, Kanada och Spanien. Det är möjligt att detta inte kommer att få så stora konsekvenser då Indiens inhemska produktion inte är så stor, utan de har ett fortsatt behov av att importera. Men vad utgången blir är för tidigt att säga. De inblandade parterna har den kommande månaden på sig att svara i ärendet.

Bostadsmarknaden en risk

I Sverige utgör även fastighetspriserna och hushållens höga skuldsättning en risk. Oron för detta är dock inte lika stor nu då prisutvecklingen har varit relativt stabil under senare år och räntorna ser ut att vara låga en lång tid framöver. Men räntor kan komma att stiga. Framförallt är det problematiskt om de stiger till följd av allmän oro och stigande riskpremier. Detta kan spä på en redan svag ekonomisk utveckling och leda till

fallande fastighetspriser. En sådan utveckling skulle dämpa både bostadsbyggandet och konsumtionen.

Risker kopplat till klimat och miljö

Risker kopplade till miljön och klimatet har övertid fått allt större uppmärksamhet i takt med att de blir allt mer akuta. Extrema väderhändelser, naturkatastrofer och misslyckad hantering av klimatkriser uppfattas av ledande experter och beslutsfattare fortsatt som centrala risker för den globala ekonomiska utvecklingen.

Skogsindustrin är en bransch som påverkas. Fler stormar, torkperioder, bränder och insektsangrepp av till exempel barkborrar är några av de risker som kan påverka, och som har påverkat, tillgången på skogsråvara på kort och i vissa fall lång sikt (se faktarutan om granbarkborreangreppen). Ett varmare klimat innebär kortare men fler perioder med tjäle. Det kan göra skogsvägar tillfälligt ofarbara och försvårar transporter, vilket kan påverka råvaruförsörjningen negativt. Ökad nederbörd och skyfall kan vidare kräva ökat underhåll av egna vägar, med ökade produktionskostnader som följd. Samtidigt gör ett varmare klimat att vi får längre växtsäsonger i norra Europa och då kan skogen växa snabbare.

Möjligheter kopplat till klimat och miljö

Vidare innebär ett ökat fokus på åtgärder som hejdar klimatförändringarna möjligheter för skogsindustrin. Summan av det kol som binds i växande träd och lagras i produkter är i snitt 55 miljoner ton koldioxid per år. Det är mer än de territoriella utsläpp som Sverige rapporterar årligen. Därutöver ersätter skogsbaserade produkter användningen av fossilbaserade produkter av till exempel olja och kol. Skogsindustriernas försiktiga beräkningar visar att denna substitution minskar utsläppen med 42 miljoner ton koldioxid per år, räknat med 2017 års siffror. Skogsindustrin har därmed en viktig roll i hanteringen av klimatutmaningarna och omställning till fossilfria produkter. Klimatutmaningarna skapar en vilja från företag och individer att använda mindre olja och plast och mer trä, kartong och andra förnybara och biobaserade material. En ökad efterfrågan på spårbara, hållbart framställda material och produkter gagnar svensk skogsnäring med gott internationellt rykte för ett hållbart skogsbruk.

Nedskräpningen av hav och natur från icke-nedbrytbara material, som plast, som land efter land nu lagstiftar mot ökar också efterfrågan på biobaserade, nedbrytbara material. Likaså fokuset på att skapa ökad cirkularitet och återvinning av material bör gynna skogsindustrin som redan har en fungerande cirkulär värdekedja.

Otåligheten att ta fram åtgärder för att minska nedskräpningar och begränsa konsumtion av produkter riskerar dock att skapa förenklade och ineffektiva lösningar som även innebär risker för skogsindustrin.

Åtgärderna kan bli kontraproduktiva för en del material, eftersom material har olika kretslopp och har kommit olika långt i sin cirkularitet. Det finns inte en universallösning för alla material. En åtgärd som tas fram för att minska nedskräpningen måste utformas så att man tar hänsyn till råvarans ursprung och materialets återvinningscykel.

Krav på returmaterial riskerar slå snett

Europeiska kommissionen överväger till exempel att ställa krav på obligatorisk andel återvunnet material i produkter för att skapa ökad cirkularitet och efterfrågan på sekundära råvaror. Exakt hur detta ska utformas är dock inte klart idag. Men utformningen kommer att vara helt avgörande för regelverkets resurseffektivitet och här finns det risker.

EU har idag en fungerande intern marknad för fiber. Färskfiber producerar primärt i Norden och används och återvinns som returfiber på kontinenten. Sammantaget består råvaran i det papper och kartong som produceras i Europa till lika delar returfiber och färskfiber. Däremot skiljer sig andelen returfiber i olika produkter, vissa är baserade på upp till 100 procent returfiber andra ingen alls. Ett obligatoriskt krav på återvunnet material i alla produkter skulle snarare missgynna dagens cirkularitet. Att använda returfiber i alla varor är inte kostnads- eller resurseffektivt vare sig från industrins synvinkel eller ur ett miljöperspektiv.

Större skador av granbarkborrar 2019

Skadorna av granbarkborrar under 2019 fördubblades jämfört med 2018 och uppgick till närmare 7 miljoner kubikmeter i Götaland och Svealand. Skadorna har också spridit sig norrut. Orsaken till de stora angreppen var den varma och torra sommaren 2018 som stressade träden och därmed gynnade barkborrarna. För att bekämpa barkborrarna fokuserar skogsnäringen på löpande kontroll av skogen för att tidigt identifiera nya angrepp och ta ut angripna granar. Inför 2020 är det svårt att göra några säkra prognoser för hur stora skadorna orsakade av granbarkborre kommer att bli. Det beror i stor utsträckning på vilket väder vi får och de insatser som nu görs.

Det är inte bara Sverige som har problem med angrepp av granbarkborrar, situationen är än värre i Centraleuropa. Värst drabbat är Tjeckien följt av Österrike och Tyskland där 70 miljoner kubikmeter storm- och barkborreskadad skog har avverkats och mycket finns fortfarande kvar i skogen. Den stora mängden virke har inneburit ett överutbud på marknaden och kraftigt sjunkande virkespriser.

Risker kring utbudet av råvaran

Det finns alltså stora förhoppningar och förväntningar på att framöver använda mer av den förnybara

skogsråvaran i omställning till ett fossilfritt samhälle. Den höga efterfrågan på råvara sätter därmed fokus på råvarumarknaden. Det är centralt att industrin kan möta upp en ökad efterfrågan på förnybara råvara. Som redan nämnts kan väderhändelser och annat både här hemma och i vår omvärld påverkar råvaruflödet på ett oförutsägbart sätt.

Därutöver är rätten att äga och bruka sin skog under rimliga villkor grundstenen för ett aktivt skogsbruk som kan bidra till en ökad skogstillväxt, produktion och därmed svensk tillväxt och välfärd. Det är viktigt att de politiska förutsättningarna att bedriva ett hållbart skogsbruk är förutsägbara och inte ytterligare begränsas av till exempel stora ökning av arealen skyddad skogsmark. Istället behöver vi hitta former för att bevara den biologiska mångfalden i kombination med skogsbruk. Ett bekymmer är den svenska artskyddsförordningen som går längre än de krav som ställs i EU-direktiven. Ett icke rättssäkert system med avverkningsförbud kopplade till artskydd, utan ekonomisk kompensation till markägare, kan i förlängningen leda till att skogen inte sköts aktivt vilket är negativt för råvarutillgången på lång sikt.

Det är i detta sammanhang positivt att Januariavtalet lyft frågan om artskyddet och att en utredning ska tillsättas. Det är även bra att utredningen som syftar till att stärka äganderätten till skogen är i full gång och ska lämnas till regeringen den första juli i år. Januariavtalet tyder även på att man från politiskt håll vill verka för en utveckling av en resurseffektiv, cirkulär och biobaserad ekonomi, vilket är att gå i rätt riktning. En risk är att detta drar ut på tiden, att förslagen inte går igenom i riksdagen eller att utredningarna av andra anledningar landar i byråådan. För att skogsnäringen ska kunna bidra till den ekonomiska tillväxten och dessutom till en hållbar sådan är det viktigt att det snarast tas konkreta beslut inom detta område.

För att öka råvarutillgången framåt är det viktigt att ständigt arbeta med att utveckla och förbättra skogsskötseln. Nyligen publicerades en rapport med förslag på 88 åtgärder för en ökad hållbar skogsproduktion som visar att tillväxten i skogen kan öka med 20 procent fram till 2050. Rapporten är ett resultat av en samverkansprocess mellan Skogsstyrelsen, skogsnäringen, forskningen och Naturskyddsföreningen. Åtgärderna handlar bland annat om att minska skogsskadorna, att sköta skogen effektivare och att använda bättre plantor. Det finns alltså möjligheter för en positiv utveckling inom industrin.

Viktig att bevaka LULUCF-förordningen

Genom den så kallade LULUCF-förordningen integreras rapportering av kolflöden från skogs- och markanvändning i EU:s klimat- och energilagstiftning. Förhandlingarna av förordningen har medfört ingående diskussioner om hur mycket skog

medlemsländerna kan avverka utan att det rapporteras som utsläpp av koldioxid, vilket då betingas med en kostnad som skulle kunna leda till begränsningar av avverkningen. Nuvarande LULUCF-förordning innebär att Sverige kan ligga kvar på dagens avverkningsnivåer samt även öka dem, om skogen ökar i volym. Förordningen ska dock omförhandlas under nuvarande mandatperiod. Den är därför en fortsatt prioriterad fråga för svensk skogsindustri. Det är viktigt att ha en förordning som är utformad och tolkad utifrån ett perspektiv av ett långsiktigt hållbart skogsbruk som ges goda möjligheter att öka sitt bidrag till ett fossilfritt samhälle.

Politik styr skogsindustrins möjlighet att växa

Skogsindustrins möjlighet att växa påverkas och styrs av flera olika faktorer. Utbudet av skogsråvara är av stor vikt. Avverkningsnivån är inte formellt reglerad i Sverige. Den begränsas dock indirekt av de scenarioanalyser som Skogsstyrelsen regelbundet tar fram över högsta hållbara avverkningsnivå. Förutsättningarna när det gäller bland annat skogsskötsel och avverkningsnivå varierar i scenarierna. Men utifrån dessa bedömer myndigheten en högsta hållbar avverkningsnivå som utgår från att framtida generationer inte ska behöva sänka avverkningsnivåerna. Enligt den senaste analysen i SKA 15 (Skogliga konsekvensanalyser) ligger den högsta hållbara avverkningsvolymen för perioden 2020–2029 i intervallet 95–100 miljoner skogskubikmeter (m³ sk) per år. Det betyder att den faktiska avverkningen i genomsnitt per år för hela perioden inte bör överstiga denna volym. Nuvarande avverkningsnivåer kring 90 miljoner m³ sk, skogskubikmeter, ligger därmed rätt nära vad som beräknas vara uthålligt. Ur detta perspektiv är alltså möjligheten att kraftigt öka produktionen i skogsindustrin begränsad.

Ett alternativt sätt att få tag på råvara är att importera den från andra länder. I dagsläget importeras knappt tio procent av råvaran. Importen är idag mindre än åren kring millennieskiftet, då industrin importerade mer från Ryssland och Baltikum. Möjligheten att öka importen begränsas av hård konkurrens och därmed höga priser.

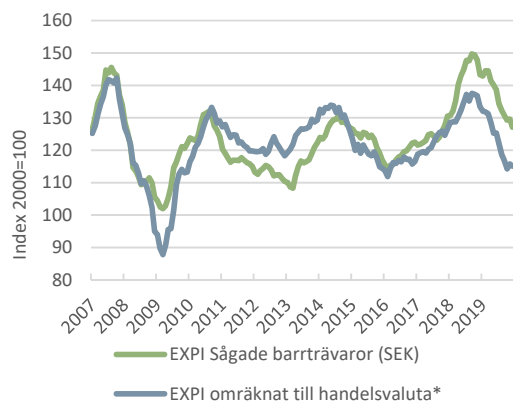
Trävarumarknaden

- Trävaruproduktionen ökade med två procent sammantaget under 2019 och nådde rekordnivå.
- Stort utbud av råvara till följd av granbarkborreangrepp bidrog till en ökning i granproduktionen. Furuproduktionen minskade däremot.
- Total exportvolym var oförändrad under året, men minskade till Europa där vi tappade marknadsandelar.
- Exporten till de flesta andra områden ökade. Exporten till Egypten och Kina ökade med 45 respektive 19 procent.
- Cirka 11 procent av exporten går till Egypten, sex procent till Kina och cirka 60 procent till Europa vilket är rekordlåg nivå.
- Priserna i utländsk valuta föll till lägsta nivå på tio år, i kronor blev fallet mindre.
- Något högre global konsumtion av trä i kombination med oförändrad produktion förväntas stabilisera marknaden.
- KI:s barometer tyder på ett något mindre dystert stämningsläge.

Bottenkänning för trävarupriserna

Den traditionellt starkt cykliska trävarumarknaden kulminerade under tredje kvartalet 2018. Sedan dess har priserna fallit kraftigt. Av diagram 2.1 framgår att prisindex i svenska kronor är högre än omräknat i handelsvaluta. Det är tydligt hur gynnsam den svaga svenska kronan är för sågverken. Medan det svenska indexet ännu i december var på en historiskt hyfsad nivå var indexet omräknat till handelsvaluta nere på nivåer som (utom möjligen någon månad vintern 2015–2016) inte setts sedan 2008–2009. Under 2019 föll exportpriset i kronor med i genomsnitt fyra procent.

2.1 Trävarupris, svenskt exportprisindex (EXPI)

Källor: SCB och Skogsindustrierna

Produktionsökningen går in i en lugnare fas

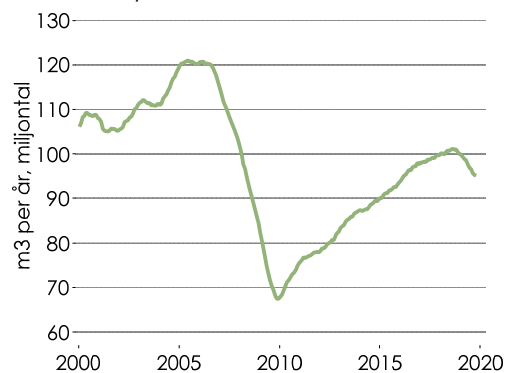
Under de senaste månaderna har det skett en viss uppgång i priserna uttryckt i utländsk valuta och det är möjligt att priserna inte kommer fortsätta att falla.

Produktion i Europa kommer troligtvis inte fortsätta att öka på samma vis som under 2019. Tillgången på råvara i spåren av barkborreangreppen är visserligen fortsatt mycket god i **Centraleuropa**, men kapaciteten att ta hand om denna råvara på plats är rimligen nära fullt utnyttjad. De mycket låga timmerpriserna som barkborreangreppen resulterat i kan däremot ha en viss dämpande effekt även på trävarupriserna framöver.

I **övriga Europa** hålls produktionen sannolikt nere på grund av den försämrade eller obefintliga lönsamheten. Finland utgör ett specialfall då även omfattande strejker under vintern minskat utbudet och sänkt lagernivåerna påtagligt.

I **Kanada**, världens näst största producent av trävaror, har produktionen redan under fjolåret varit i närmast fritt fall och kommer inte att komma tillbaka till de tidigare nivåerna. Nedgången gäller framförallt västra Kanada. Detta främst till följd av tidigare insektsangrepp som skapat råvarubrist i regionen. Lönsamheten inom dessa regioner är för tillfället svag vilket påverkar produktionen och konkurrenskraften, vilket påskyndar nedläggningen av sågverk.

2.2 Nordamerika, produktion (säsongsjusterad årstakt)

Källa: WWPA

På världens största marknad USA bottenade priserna redan förra året och har sedan gradvis stigit (se diagram 2.3) Den starka dollarn kombinerat med låga priser i Europa gör att USA är en prismässigt bra marknad för europeiska sågverk. USA kan alltså ge europamarknaden draghjälp i år, vilket säkert bidrar till den relativa optimismen.

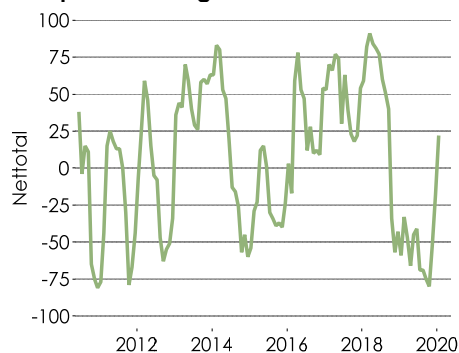
2.3 Trävarupris i USA. SPF 2x4

Sågverkens syn på den framtida prisutveckling har också tydligt förbättrats enligt Konjunkturinstitutets senaste mätning. Januari var tredje månaden i rad som förhoppningarna om prisuppgångar ökade och den första månaden sedan oktober 2018 som nettotalet var positivt (se diagram 2.4). Positiva nettotal innebär att det är fler som tror på stigande priser än det motsatta.

Slutsatsen är därmed att ett sammantaget relativt stabilt utbud, i kombination med en viss ökning i den globala träkonsumtionen under 2020, gör att det finns anledning till viss optimism. Men det finns tydliga risker.

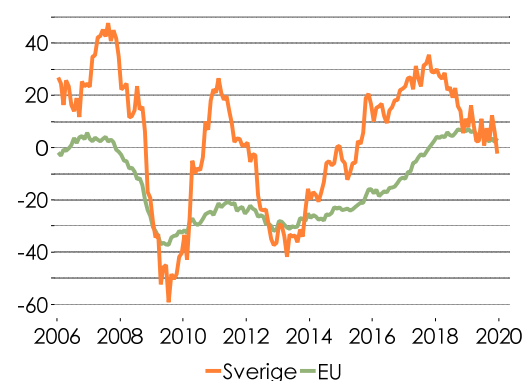
2.4 Sågverkens syn på förväntad prisutveckling

Osäkerhet om Europas byggande

Utvecklingen på byggmarknaden i Europa oroar en del. Huvudscenariot är fortfarande att byggsektorns efterfrågan på trävaror totalt sett inte kommer att minska, men risken är helt klart på nedsidan. Exempelvis kommer oroande signaler om byggandet i Tyskland. Diagram 2.5 visar hur EU:s förtroendeindikator för byggbranschen (grön linje) sedan ett par kvartal vänt neråt. Av diagrammet framgår också att motsvarande indikator för Sverige (orange linje) kulminerade redan 2017.

2.5 Byggbranschen. Förtroendeindikator för EU totalt och Sverige index

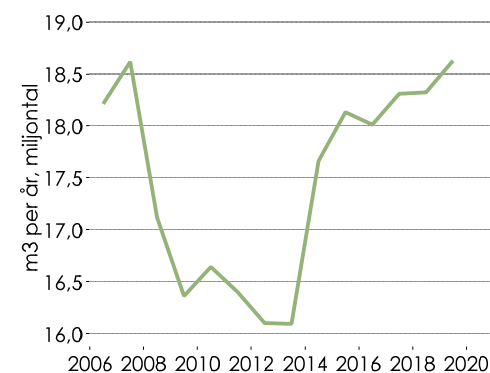
...liksom utvecklingen i Kina

Utvecklingen i Kina, världens största importör av barrträvaror, är mycket viktig för trävarumarknaden. Sedan i höstas har utvecklingen gått i rätt riktning och de svenska leveranserna till denna stora marknad har sedan dess ökat ganska kraftigt och närmat sig rekordnivåerna från 2017. Utvecklingen är emellertid skör. Vad utbrottet av coronaviruset kommer att innebära för den kinesiska ekonomin är mycket oviss.

Svenskt produktionsrekord men finsk strejk sänker lagren

Trots avtagande produktionstakt mot slutet av förra året blev det nytt produktionsrekord i Sverige. Skogsindustriernas medlemsstatistik visar att produktionen 2019 landade på drygt 18,6 miljoner kubikmeter; ett par hundra tusen kubikmeter mer än det tidigare rekordet från 2007 (se diagram 2.4). Jämfört med 2018 ökade produktionen med två procent.

2.6 Produktion av trävaror i Sverige, miljoner m³

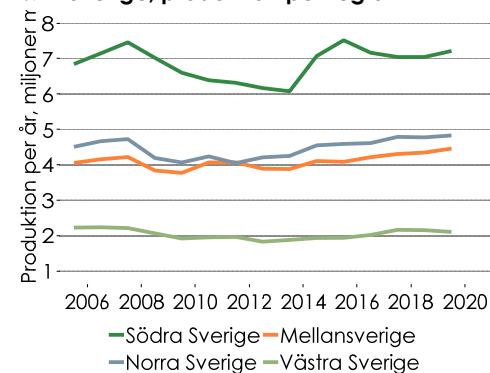

Granproduktionen var 11,2 miljoner kubikmeter, vilket med marginal är högre än tidigare år (+5 % jämfört med 2018), medan furuproduktionen föll

tillbaka något till 7,4 miljoner kubikmeter (-3 % jämfört med 2018). Furuproduktionen var därmed faktiskt den lägsta sedan 2013. Granproduktionen påverkas av granbarkborreangreppen som påskyndar avverkningstakten i främst södra Sverige och skapar ett högre utbud av grantimmer. Sågverken har därmed ofta inget annat val än att prioritera gran framför tall.

Det är i Mellansverige och norrut som produktionen nått rekordnivåer (se diagram 2.7). I dessa regioner har produktionen länge varit stabil och ökat sakta men säkert i takt med kontinuerliga investeringar i befintliga sågverk.

2.7 Sverige, produktion per region

Källa: Skogsindustrierna

I södra Sverige har produktionen varierat mer. Här nådde produktionen i fjol inte riktigt upp till de tidigare toppnivåerna från 2007 och 2015. Orsaken är att fler sågverk lagts ner i denna del av landet. I västra Sverige (ungefär länen kring Vänern) är faktiskt produktionen fortfarande lägre än vad den var i mitten på nittio-talet.

Utbudet av främst granvaror är alltså högt och granlagren var välfyllda i början på året. I Finland är bilden dock en annan. Omfattande strejker under december har bidragit till stora lagerminskningar. Under december föll furulagret hela 22 procent och granlagret tolv procent, enligt finska Skogsindustriernas statistik. Så stora lagerminskningar ser man annars bara i juli. De finska lagren som länge varit höga har nu hastigt kommit ned på normala nivåer. Strejkerna innebar att den finska produktionen av trävaror blev klart lägre helåret 2019 än 2018. Granproduktionen minskade något mer än furan.

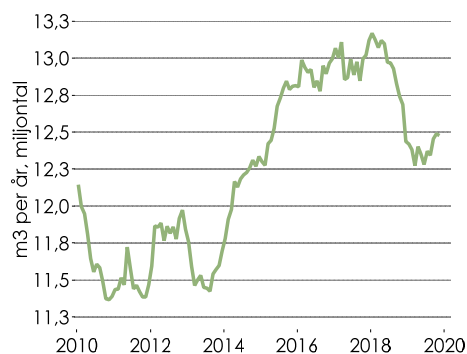
Stabila leveransvolym under fjärde kvartalet

Det har inte varit någon dramatik när det gäller leveransvolymerna från svenska sågverk under hösten och början av vintern. Efter att en lägre prisnivå etablerats efter sommaren kom leveranserna igång igen under tredje kvartalet och de höga lagernivåerna planade ut. Sedan dess har leveransvolymerna varit stabila. Under fjärde kvartalet ökade produktionen något långsammare,

vilket också återspeglades i marginellt lägre ökningstakt i leveransvolymerna än under de första tre kvartalen 2019. Totalt sett var leveransvolymerna knappt två procent högre förra året än 2018.

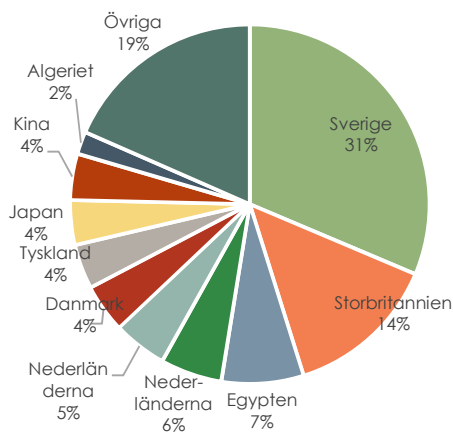
När det gäller exporten, som står för ungefär 70 procent av de totala leveranserna, har den under 2019 sammantaget fram till november varit i stort oförändrad jämfört med 2018 (se diagram 2.12). Diagram 2.8 visar att exportvolymerna började öka långsammare redan i tredje kvartalet 2018, när priserna började falla. Under andra halvåret 2019 planade ökningstakten ut men sedan i september har årstakt ökat svagt.

2.8 Sveriges trävaruexport, volym, årstakt

Källor: SvanData och Skogsindustrierna

2.9 Sveriges trävaruleveranser januari till november 2019, fördelning per marknad

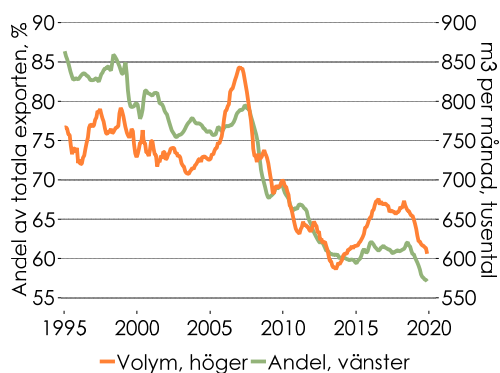
Källor: SvanData och Skogsindustrierna

Leveranserna per marknad

Under fjolåret blev avsättningsmöjligheterna allt sämre i Europa. Exporten till Europamarknaderna minskade till och med november med hela sju procent och ligger därmed nästan på samma låga nivå som under lågkonjunkturen 2013. Andelen av exporten som går till Europa är nere på den rekordlåga nivån 57 procent. Fram till millennieskiftet låg denna andel ganska stabilt kring 85 procent och fram till

finanskrisen för tio år sedan på nära 80 procent. Tappet på europamarknaderna innebär att Sverige fortsätter att förlora marknadsandelar i Europa eftersom konsumtionen har varit relativt stabil. Fortfarande är dock Europa vårt största exportområde (se diagram 2.10).

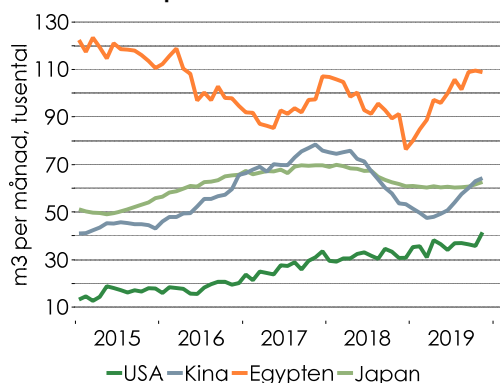
2.10 Sveriges trävaruexport till Europa, volym och andel

Källor: SvanData och Skogsindustrierna

2019 blev därmed istället ett år då de stora utomeuropeiska marknaderna åter ökade sina andelar av svensk trävaruexport. Exporten till Egypten ökade till och med november med hela 45 procent. Därmed är Egypten åter med marginal vår näst största exportmarknad efter Storbritannien. Exporten till Kina ökade till och med november med 19 procent, medan exporten till Japan ökade med mer måttliga fem procent. Exporten till USA har ökat sakta men säkert under flera år och hade en ökning med 39 procent till och med november (se diagram 2.12).

2.11 Sveriges export till de stora utomeuropeiska marknaderna

Källor: SvanData och Skogsindustrierna

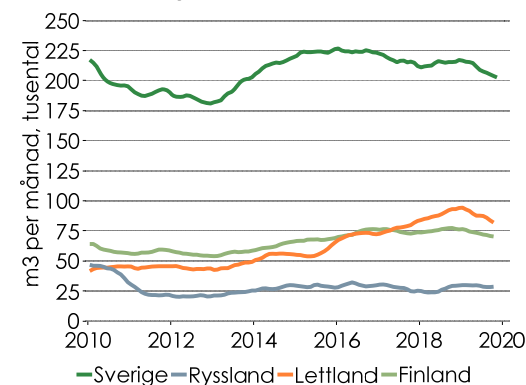
2.12 Leveranser 2019 januari-november

	Januari- November	Januari- November
	Sågat och hyvlat (1000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Sverige	5 343	3%
Storbritannien	2350	-3%
Tyskland	684	-13%
Norge	946	5%
Danmark	743	-8%
Nederländerna	827	-9%
Övriga Europa	1 336	
Export Europa	6 885	-7%
Egypten	1260	45%
Algeriet	346	-27%
Övriga Afrika	553	
Afrika	2 158	14%
Mellanöstern	441	3%
Kina	710	19%
Japan	688	5%
Övriga Ostasien	318	
Asien exkl. Mellanöstern	1 716	2%
USA	443	39%
Övrigt	49	
Total Export	11 693	0%

Källa: SvanData och Skogsindustrierna

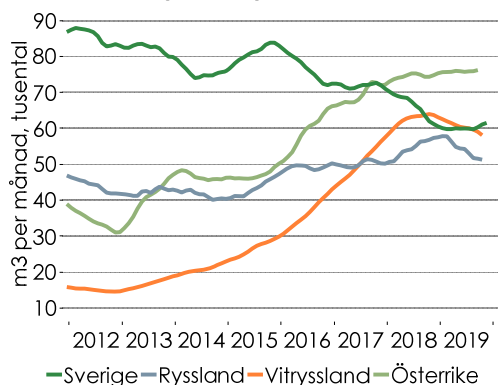
Diagram 2.13-2.15 visar hur exporten från Sverige och övriga stora exportländer har utvecklats till tre stora europeiska exportmarknader: Storbritannien (-3 % från Sverige till och med november), Tyskland (-13 %) och Nederländerna (-9 %).

2.13 Trävaruexport till Storbritannien

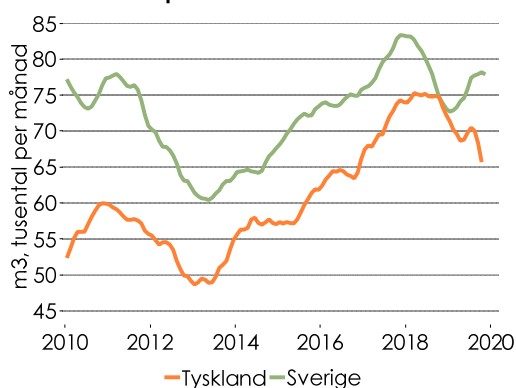
Källor: SvanData och Skogsindustrierna

2.14 Trävaruexport till Tyskland

Källor: SvanData och Skogsindustrierna

2.15 Trävaruexport till Nederländerna

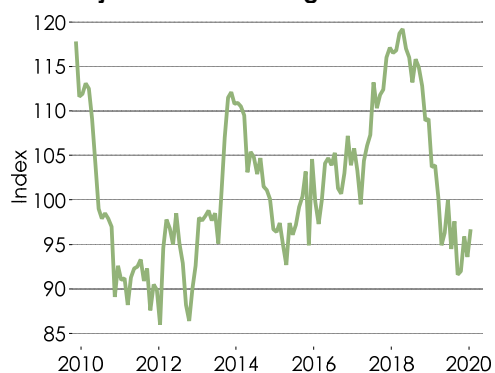

Källor: SvanData och Skogsindustrierna

Viss minskad pessimism

Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer för sågverk var även i januari på låga nivåer och indikerar ett sämre än normalt stämningläge. Pessimismen har dock minskat successivt sedan september (se diagram 2.16).

2.16 Konjunkturinstitutets sågverksbarometer

Källa: Konjunkturinstitutet

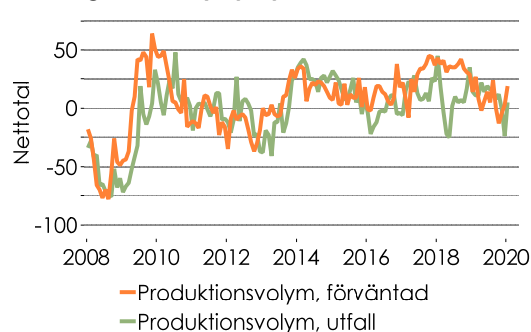
Konfidensindikatorn är ett snitt av nulägesomdömet av orderstocken och av färdigvarulager samt förväntad produktionsvolym. Det mindre

pessimistiska stämningläget kan kopplas till ökad optimism om framtida produktion (se diagram 2.18).

Nulägesomdömet av orderstocken, som har fallit under en längre tid och uppvisat negativa värden, var dock även i januari kvar på en låg nivå (se diagram 2.18). Det negativa värdet visar att betydligt fler företag anser att orderstocken för närvarande är för liten, än det motsatta. En övervägande andel anger vidare att orderingen på både exportmarknaden och den inhemska är för liten. Under de senaste månaderna har företagen dock blivit något mindre pessimistiska (se diagram 2.19).

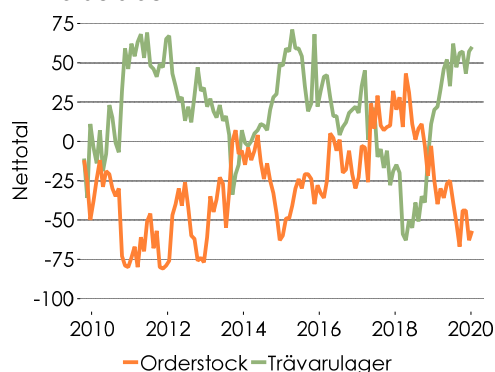
När det gäller sågverkens syn på hur färdigvarulagren har de blivit allt mer dystert över tid och det gäller även för januariutfallet (se diagram 2.18). Betydligt fler företag anser fortfarande att lagren för närvarande är för stora.

2.17 Sågverkens syn på produktionen

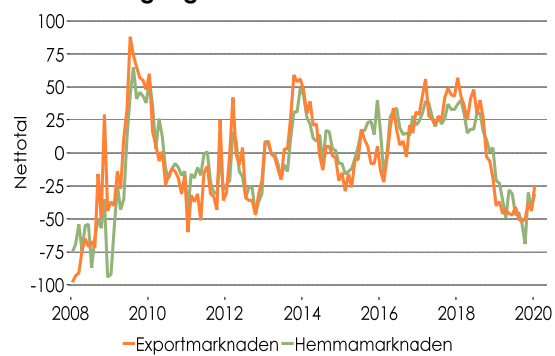
Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobonds

2.18 Sågverkens syn på färdigvarulager och orderstock

Källa: Konjunkturinstitutet

2.19 Sågverkens syn på utfallet av orderingen

Källa: Konjunkturinstitutet

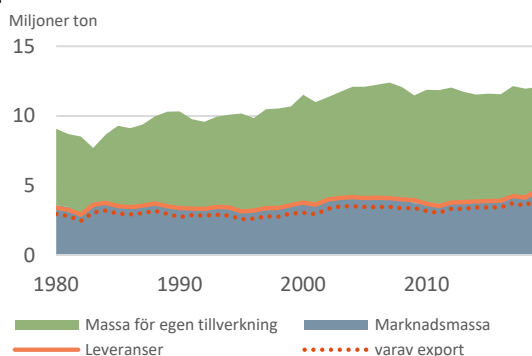
Massamarknaden

- Produktionen och exporten av marknads massa ökade starkt under 2019, med 10 respektive 15 procent.
- Exporten ökade till alla regioner utom till Europa. Exporten till Tyskland minskade med hela tio procent.
- Exporten till Kina mer än fördubblades och Kina är nu Sveriges största exportmarknad.
- Globalt var produktionen oförändrad. Även global export till Europa föll.
- Massapriserna föll under 2019 på flertalet marknader.
- Konjunkturinstitutets barometer visar fortsatt på ett stämningsläge som är sämre än normalt, men det finns ljusglimtar.

Massaproduktionen växer

Under 2019 producerades totalt 12 miljoner ton massa i Sverige, en liten uppgång med en procent jämfört med föregående år. En betydande del, ungefär 60 procent, används internt hos bruken för den egna produktionen av papper- och kartong. Produktionen av denna massa, d.v.s. integrerad massa, har gått tillbaka med drygt fyra procent. Nedgången är en följd av att den svenska produktionen av papper har minskat med fem procent under året (se vidare i papperskapitlet).

Den del som inte används internt, det vill säga marknads massa, har haft en stark utveckling under året. Det producerades 4,8 miljoner ton massa under 2019, en ökning med 15 procent jämfört med helåret 2018. Ökningen är bland annat ett resultat av de investeringar på ny kapacitet som gjorts inom massaindustrin de senaste åren. Produktionen av marknads massa har inte varit på dessa nivåer sedan mitten av 1970-talet (se diagram 3.1). **Årlig produktion och leveranser**

Källa: Skogsindustrierna

Den stora ökningen har skett inom segmentet blekt barrsulfat, där ny kapacitet har tagits i bruk.

Segmentet har ökat med 15 procent och under året nådde produktionen 3,4 miljoner ton. Produktionen av övrig kemisk massa är tämligen oförändrad, nästan en miljon ton. Däremot har produktionen av mekanisk massa stigit med nästan fem procent, till 442 000 ton (se appendix). Den svenska produktionen av blekt barrsulfat har liksom den 2019 (se diagram 3.2).

3.2 Tabell massaproduktion

tusen ton	Massaproduktion	
	total	varav marknads-massa
Blekt sulfat barr	4 466	3 385
Övrig kemisk massa	4 418	955
Kemisk massa	8 884	4 339
Mekanisk och halvkemisk massa	3 193	442
Totalt massa	12 077	4 781

Källa: Skogsindustrierna

Leveranserna stiger

Den marknads massa som produceras säljs i Sverige och övriga världen. De totala leveranserna av massa har under året fortsatt sin stabila uppgång. Det har levererats 4,7 miljoner ton massa, alltså ca 40 procent av den totala produktionen. Leveranserna till den svenska marknaden minskade något. Under 2019 uppgick de till drygt 575 000 ton.

De mesta av marknads massan exporteras, cirka 90 procent av leveranserna, de resterande tio procenten gick till den svenska marknaden. Produktionen av marknads massa är därför i stor utsträckning beroende av världshandeln och av den globala utvecklingen. Exporten från de svenska bruken steg med drygt 15 procent under 2019 till 4,1 miljoner ton. Utfallet av exporten varierar beroende på segment. Precis som produktionen är det leveranserna av blekt barrsulfat som har ökat mest (se diagram 3.3).

3.3 Tabell massaexport

Leveranser, export	januari-december			
	tusen ton	2019	2018	%
Blekt sulfat barr	2 986	2 446	22,1	
Övrig kemisk massa	763	783	-2,6	
Kemisk massa	3 749	3 229	16,1	
Mekanisk och halvkemisk massa	367	337	9,0	
Totalt massa	4 116	3 566	15,4	

Källa: Skogsindustrierna

Leveranserna av blekt barrsulfat har ökat med 22 procent till nästan 3 miljoner ton. Sedan föregående rapport i oktober 2019, har exporten av mekanisk massa ökat med nio procent till 367 000 ton, däremot har exporten av övrig kemisk massa även fortsättningsvis haft en tillbakagång under året, med knappt två procent till 763 000 ton. Lagret av massa är på en fortsatt hög nivå både i Sverige och globalt.

Sedan föregående rapport har de totala massalagren i Sverige ökat.

Leveranser per region/marknad

Under året har det skett en stor förändring i vart exporten går. Exporten till EU har minskat med nästan fyra procent (se diagram 3.4). Totalt har de svenska bruken levererat nästan 2,4 miljoner ton massa till den europeiska pappersindustrin. Under 2019 har exporten till EU varit tämligen stabil, men på en lägre nivå än föregående år.

3.4 Tabell massaleveranser 2019

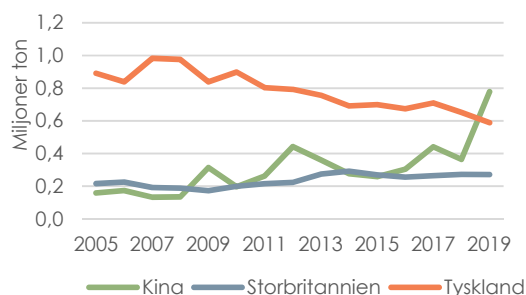
tusen ton	Leveranser	förändring jämfört med förra året	
		tusen ton	%
Sverige	574	-7,7	-1,3
EU	2 385	-94,3	-3,8
Tyskland	589	-62,1	-9,6
Italien	371	-2,7	-0,7
Frankrike	264	-18,7	-6,6
Storbritannien	271	0,1	-0,3
Övr Europa	253	24,1	10,5
Afrika	38	11,0	40,5
Asien	1 287	539,2	72,1
Kina	779	414,5	113,8
Indien	177	23,8	15,5
Nordamerika	116	67,3	137,8
Latinamerika	19	0,2	1,2
Oceanien	19	2,2	13,2
Total Export	4 116	549,8	15,4
Totala leveranser	4 690	542,1	13,1

Källa: Skogsindustrierna

Tyskland är en av våra största enskilda marknader. Hit har leveranserna under året backat med tio procent till ungefär 590 000 ton. Leveranserna har sannolikt påverkats av inbromsningen av den tyska ekonomin, men även av en mer strukturell nedgång i den tyska pappersproduktionen. Även i Frankrike och Italien har pappersproduktionen minskat, vilket kan vara förklaringen till att den svenska exporten av massa till dessa länder också har minskat.

Under de senaste månaderna har även leveranserna till den brittiska marknaden minskat, men för hela 2019 var leveranserna på samma nivå som föregående år, det vill säga 271 000 ton (se diagram 3.5)

3.5 Svensk massaexport till Kina, Storbritannien och Tyskland

Källa: Skogsindustrierna

Stigande massaleveranser till Kina

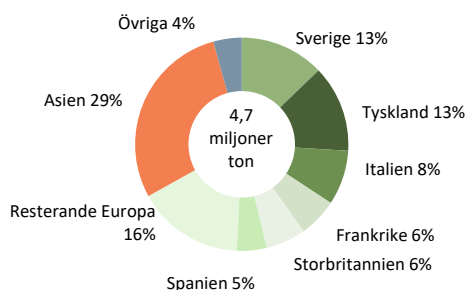
Exporten till Asien har däremot skjutit i höjden. Den har ökat med 72 procent 2019 till 1,3 miljoner ton. Drygt 60 procent av de asiatiska leveranserna går idag till Kina. Under 2019 har leveranserna mer än fördubblats jämfört med föregående år, till totalt 779 000 ton massa. Under de senaste åren har det varit en stadig ökning av leveranserna till Kina och nu utgör Kina Sveriges största enskilda marknad för massa. Under 2019 har leveranserna av blekt barrsulfat ökat till drygt tio procent. Under de senaste fem åren har den totala exporten stigit från dryga 260 000 ton till dagens dryga 570 000 ton. Under 2019 har exporten till Kina mer än fördubblats (se diagram 3.5).

Det levereras också en betydande del dissolvingmassa till Kina, en massa som till stor del används för att tillverka textil. Ungefär 20 procent av leveranserna till Kina under 2019 var dissolvingmassa. Det skeppas också en del mekanisk massa till Kina.

En faktor som kan ha bidragit till uppgången av massainporten är Kinas importrestriktioner av returpapper. Mängden returpapper Kina får importera har drastiskt minskats. Kina har därför inte längre tillgång till samma mängd returpapper som tidigare till sin pappersproduktion. Detta har lett till ökad användningen av färskfiber, det vill säga massa.

Andra stora marknader i Asien är Indien och Indonesien. Exporten dit har ökat med 15 respektive 25 procent under året. En stor del av leveranserna har bestått av dissolvingmassa, men även här liksom till Kina har leveranserna av blekt sulfatmassa ökat.

3.6 Massaleveranser per land/region 2019

Källa: Skogsindustrierna

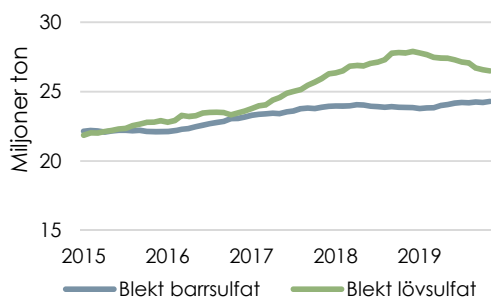
Leveranserna till de övriga regionerna i världen, här ingår till exempel USA, har ökat de senaste två åren. 2019 uppgick leveranserna hit till fyra procent. Även här har det skett en ökning av leveranserna, från låga nivåer. Procentuellt sett har ökningstakten varit stor, men mätt i ton är leveranserna små. Exempelvis har exporten till USA ökat med 137 procent och uppgår nu till 116 000 ton.

Även värdet av total export har utvecklats positivt. Till och med november har exportvärdet för massa stigit med cirka sex procent till 24 miljarder kronor. Vår bedömning är att exportvärdet för massa 2019 uppgår till cirka 26 miljarder konor. Fallande priser gör att värdet ökar mindre än exportvolymen.

Globalt

Enligt den senaste tillgängliga statistiken har den globala produktionen av blekt sulfatmassa till och med november gått tillbaka med två procent. Det har tillverkats 46 miljoner ton blekt sulfatmassa. Utvecklingen för blekt barr respektive blekt lövsulfat skiljer sig åt. Produktionen av blekt lövsulfatmassa har sedan 2015 ökat stadigt. Under 2019 har dock produktionen backat med fem procent till 23,9 miljoner ton. Trots tillbakagången under året har det fortfarande producerats mer lövsulfatmassa än barrsulfatmassa (se diagram 3.7).

3.7 Global massaproduktion, rullande 12 månader

Källa: Skogsindustrierna

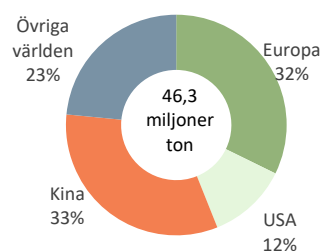
Utvecklingen för blekt barrsulfatmassa har varit mer jämn. Under året har produktionen ökat med två procent till 22,2 miljoner ton. Den svenska andelen av

den globala produktionen av blekt barrsulfat är fortsatt tolv procent.

Globala leveranser

Leveranserna för de olika segmenten följer produktionen; leveranserna av barrsulfat har ökat medan lövsulfatmassan har gått tillbaka. De sammantagna leveranserna har fram till och med november 2019 ökat något. De totala leveranserna var 46,3 miljoner ton, en ökning med en procent. Det största mottagarlandet av marknadsmassa är Kina, 33 procent av leveranserna skeppas dit. Även USA är ett stort mottagarland, tolv procent levereras hit (se diagram 3.8).

3.8 Globala leveranser till huvudmarknaderna

Källor: Skogsindustrierna och EPIS

Leveranserna till Europa och USA har gått tillbaka med sex respektive elva procent, en tillbakagång sedan mars 2019. Leveranserna har landat på 14,9 miljoner ton respektive 5,4 miljoner ton 2019. Däremot har de globala leveranserna till Asien ökat och framförallt till Kina. Leveranserna till Kina har fram till och med november stigit med 14 procent och till resten av världen har leveranserna ökat med tre procent. Hittills i år har det levererats 15,1 miljoner ton blekt sulfatmassa till Kina samt 11 miljoner ton till övriga regioner. Sveriges marknadsandel till Kina har under 2019 ökat från en procent till dagens fyra procent.

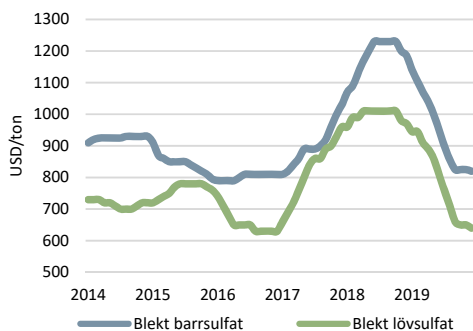
Utvecklingen av massapriser

Prisutvecklingen kan se annorlunda ut på olika marknader. De kan variera mellan länder och för enskilda kvaliteter. Från ett företag kan prisutvecklingen också avvika från den generella bilden. Så det är inte självklart att det finns en ensidig bild av prisutvecklingen av massapriset.

Men under 2019 har massapriserna på flertalet marknader fallit. Sedan toppnoteringen i slutet av 2018 har genomsnittspriset sjunkit för både blekt barrsulfat och blekt lövsulfat med 31 respektive 34 procent. Under oktober och november har massapriset stått stilla, men under december har det backat något. Genomsnittspriset för blekt barrsulfat var vid årets utgång 820 dollar per ton, medan genomsnittspriset för blekt lövsulfat var 640 dollar per ton. Detta är i nivå med tidigare låga priser i början av 2016. Dock finns det indikationer på att

priset har nått sin botten för denna gång och det förväntas prisökningar under årets första kvartal. Dock kvarstår fortfarande den stora skillnaden mellan blekt barr och lövsulfat (se diagram 3.9).

3.9 Prisutveckling blekt barrsulfatmassa och blekt lövsulfatmassa

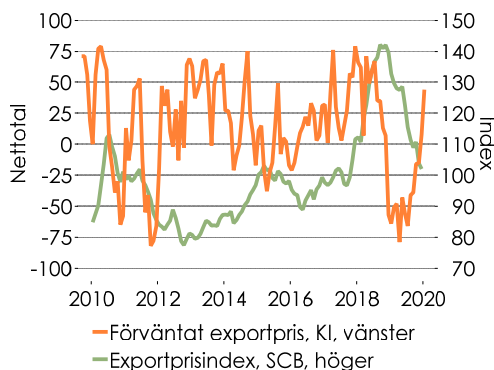

Källa: Fastmarkets RISI

Även genomsnittspriset på den kinesiska marknaden har gått tillbaka. Sedan toppnoteringen i början av 2018 har priset backat med 36 procent och under 2019 har genomsnittspriset gått tillbaka med 22 procent. Genomsnittspriset för den kinesiska marknaden i december var 565 dollar per ton.

Även SCB:s exportprisindex på massa visar på prisnedgångar under året (se diagram 3.10). Företagens förväntningar på priserna framöver speglas i Konjunkturinstitutets indikator om kommande försäljningspriser. Indikatorn började falla i mitten av 2018 och har under hela 2019 varit negativ. Men i den senaste barometern från januari har indikatorn hamnat ovanför nollstrecket. Detta indikerar att fler företag tror på stigande priser än det motsatta.

3.10 Förväntad prisutveckling och prisindex, massa

Källor: Konjunkturinstitutet, SCB och Macrobond

Fortsatt sämre än normalt stämningsläge

Produktionen och exporten av svensk marknadsmassa har sammantaget alltså ökat starkt

under 2019. Hur uppfattar då företagen marknadsläget idag?

Den sammantagna konfidensindikatorn är ett snitt av nulägesomdömet av orderstocken, nulägesomdömet av färdigvarulager samt förväntad produktionsvolym. Indexet har fallit under en längre tid. Både en mer dystur syn på färdigvarulager och exportstocken i nuläget har bidragit till fallet i indikatorn. Stämningsläget har efter fallet varit sämre än normalt (se diagram 3.11 till 3.13).

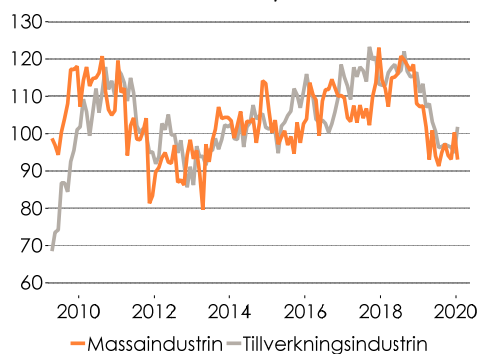
Indikatorn för massaindustrin har under de senaste månaderna rört sig sidledes. Under januari har indikatorn fallit tillbaka något. Nedgången följer av mer dämpade förväntningar om framtida produktion (se diagram 3.12). Däremot har företagets syn på färdigvarulagren förbättrats. Sedan december 2018 och under hela 2019 har allt fler företag uppgett att färdigvarulagren har varit för stora. Indikatorn var som högst i juli och har därefter minskat markant.

Synen på exportorderstocken har under de senaste månaderna blivit aningen mindre negativ, indikatorn har stigit svagt. I januari var den dock fortfarande tydligt negativ, vilket indikerar att företagen sammantaget tycker att orderstocken är för liten.

Synen på inflödet av ordrar har under 2019 gradvis blivit allt mindre negativ. Sedan föregående rapport har netttotalen för ordergången på export och hemmamarknaden återhämtat sig ytterligare. Indikatorn för ordergången för exporten är under januari 2020 till och med positiv. Netttotalen för ordergången för hemmamarknaden är dock fortfarande på minus. Ett positivt netttotal visar att andelen som har svarat att orderinflödet har ökat fler än andelen som svarar att inflödet har minskat.

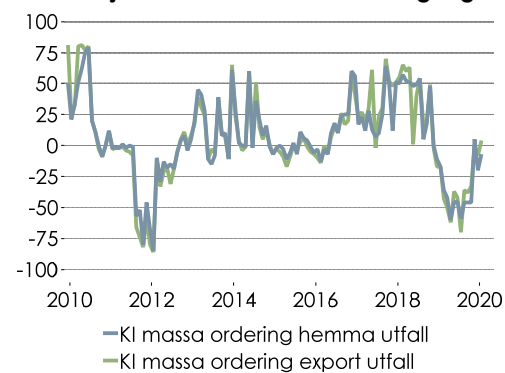
I januari frågas dessutom vad företagen har för förväntningar på ordergången på export- och hemmamarknaden de närmaste 3 månaderna. Förväntningarna har fortsatt att återhämta sig efter en bottennotering under kvartal två förra året. Förväntningarna är nu väldigt positiva (se diagram 3.15). Betydligt fler företag väntar sig en ökning snarare än en minskning av ordergången. Bilden är inte helt i linje med deras mer dystra förväntningar om framtida produktion.

3.11 Konjunkturinstitutets förtroendeindikator för massaindustrin Index, medelvärde =100

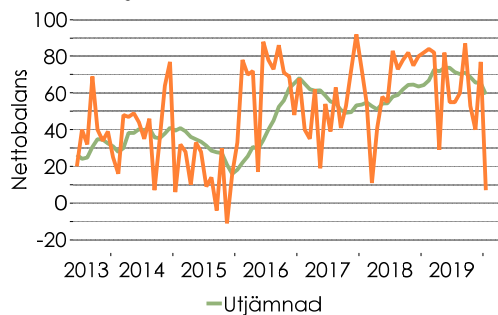
Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

3.14 Konjunkturinstitutet utfall ordergång

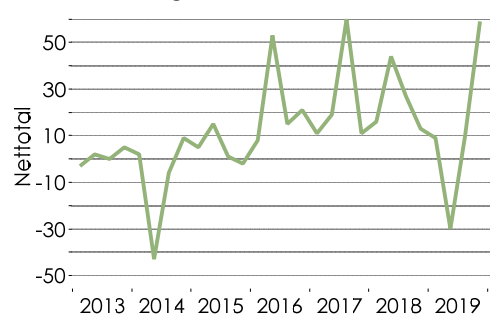
Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

3.12 Konjunkturinstitutets produktion, förväntad och utjämnad

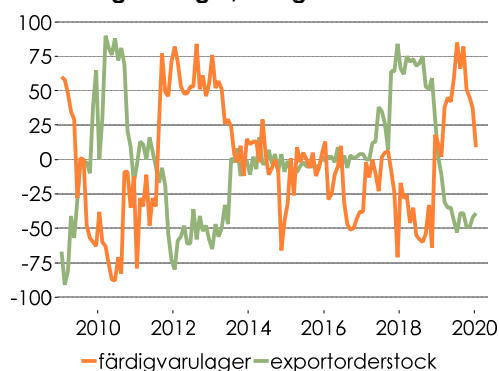
Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

3.15 Massaindustrin, ordergång, totala förväntningar

Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

3.13 Konjunkturinstitutet orderstock och färdigvarulager, nuläge

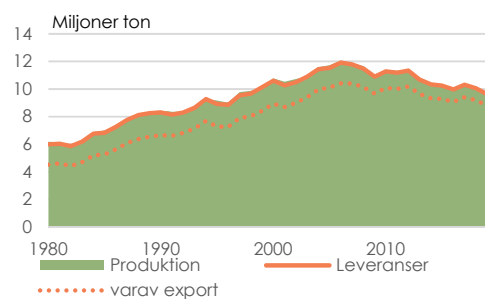
Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

Pappersmarknaden

- Under 2019 har den svenska produktionen, leveranserna och exporten av papper minskat med drygt fyra procent.
- Under året har löget varit stabilt.
- Exporten till Kina och EU har minskat med runt sex procent.
- Den europeiska pappersproduktion har minskat under året med tre procent till och med november.
- Den svaga prisutvecklingen har fortsatt under 2019.
- Konjunkturinstitutets indikator visar på ett bättre stämningläge och mer positiv syn på ordergång.

Pappersproduktionen minskar

Under 2019 har pappersproduktionen fortsatt att minska. Den totala pappersproduktionen stannar på 9,6 miljoner ton, en minskning med fem procent jämfört med 2018. Den nedåtgående trenden för grafiskt papper har fortsatt under året, men även förpackningsmaterial har gått ner. En orsak till nedgången av förpackningsmaterial har varit produktionsstörningar i samband med utbyggnad av pappersbruk samt längre planerade produktionsstopp som bidragit med bortfall i produktionen med ungefär två procent under 2019. Det har också påverkat de svenska leveranserna. I Europa hade den totala pappersproduktionen till och med november fallit något mindre än i Sverige, med en nedgång på cirka tre procent och en produktion på 78,3 miljoner ton. **Papper årlig produktion och leveranser**

Källa: Skogsindustrierna

En tredjedel av den totala pappersproduktionen i Sverige utgörs av grafiskt papper. Under 2019 har den gått tillbaka med nästan sju procent, till cirka 3,3 miljoner ton (se diagram 4.2). Tillbakagången gäller samtliga delsegment av grafiskt papper. Tidningspapper har gått tillbaka med nio procent. Tråhaltigt tryckpapper, där bland annat magasinpapper, katalogpapper och bokpapper ingår, har minskat med åtta procent och hela 140 000 ton.

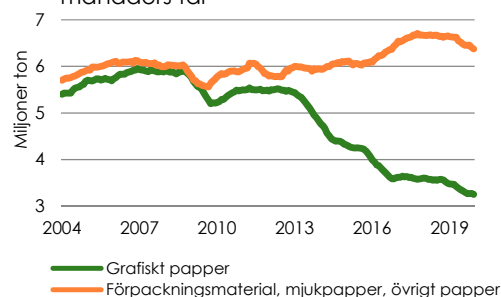
Produktionen av träfritt tryckpapper, där kontorspapper och A4-papper ingår, har minskat minst, med knappt en procent under 2019.

4.2 Pappersproduktion

tusen ton	Produktion	tusen ton	förändring jämfört med förra året %
Tidningspapper	889	-87	-8,9
Träfritt tryckpapper	747	-6	-0,8
Tråhaltigt tryckpapper	1 618	-140	-8,0
Grafiskt papper	3 254	-233	-6,7
Mjukpapper	356	-11	-2,9
Förpackningspapper	930	-84	-8,3
Wellpappmaterial	2 111	-128	-5,7
Kartong för förpackning	2 904	-68	-2,3
Förpackningsmaterial	5 945	-280	-4,5
Övrigt papper och papp	61	-2	-3,9
Total produktion	9 616	-526	-5,2

Produktionen av förpackningsmaterial har också minskat under 2019. Totalt minskade produktionen med 4,5 procent till 5,9 miljoner ton. Samtliga delsegment har gått tillbaka. Det största segmentet, kartong för förpackningar har minskat med två procent och 128 000 ton till 2,9 miljoner ton. För 2019 har wellpappmaterial och förpackningspapper sjunkit med sex respektive åtta procent. Även produktionen av mjukpapper har gått tillbaka, men den marknaden är relativt liten.

4.3 Pappersproduktion, rullande 12 månaders tal

Källa: Skogsindustrierna

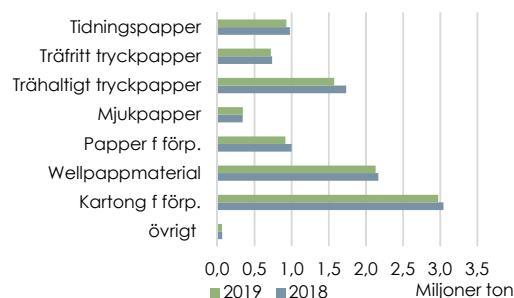
Utvecklingen för de olika segmenten i den europeiska pappersindustrin skiljer sig lite från utvecklingen inom den svenska industrin. Grafiskt papper har gått tillbaka med drygt nio procent, det vill säga lite mer än i Sverige. Däremot är tillverkningsmaterial oförändrad medan produktionen av mjukpapper ökar svagt. Utvecklingen för dessa produkter har alltså varit bättre än i Sverige (se diagram 4.3).

Leveranser och export

Liksom produktionen har de totala leveranserna av papper gått tillbaka under 2019. Det har levererats 9,6 miljoner ton, en minskning med fyra procent. Både exporten och leveranserna till den svenska

marknaden har gått tillbaka. Leveranserna av grafiskt papper har precis som produktionen sjunkit med sex procent. Förpackningsmaterial har minskat med tre procent medan leveranserna av mjukpapper har ökat (se diagram 4.4).

4.4 Leveransera per papperskvalitet 2019/2018

Källa: Skogsindustrierna

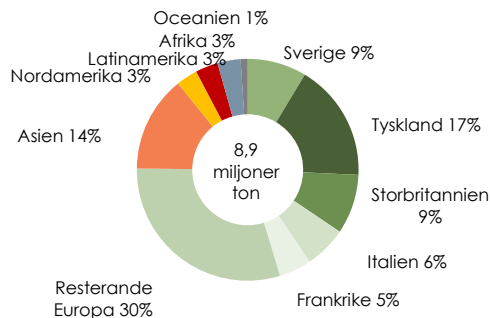
Leveranserna till den svenska marknaden har minskat med fyra procent. Det är framförallt grafiskt papper som har gått tillbaka, men även leveranserna av mjukpapper har minskat. Däremot har leveranserna av förpackningsmaterial återhämtat sig något under det fjärde kvartalet och är nu på samma nivå som leveranserna under 2018.

Även exporten har minskat under 2019. Det har varit en fortsatt nedgång både inom grafiskt papper och förpackningsmaterial. För tidningspapper och det träfria tryckpapperet har nedgången bromsats något under det fjärde kvartalet, men för helåret 2019 har exporten backat med två procent vardera. Däremot har nedgången av trähaltiga tryckpapper varit större och minskat med tio procent. Exporten av förpackningsmaterial har försvagats under året och nedgången har fortsatt under det fjärde kvartalet. Samtliga delsegment visar en tillbakagång under året. För förpackningspapper, där bland annat säckpapper ingår, har exportleveranserna sjunkit med tio procent, medan wellpappmaterial och kartong för förpackningar gick tillbaka med två procent. Nedgången är delvis en följd av en svagare global utveckling samt osäkerhet på den globala marknaden.

Av det som produceras inom pappersindustrin exporteras nästan 92 procent, det vill säga 8,8 miljoner ton. Under 2019 har en nedgång skett i exporten till de flesta av de stora exportländerna. Under 2019 har nästan 73 procent av exporten gått till Europa, vilket är en minskning med sex procent jämfört med 2018. Utvecklingen till de europeiska länderna påverkas negativt av den svagare utvecklingen i euroområdet. Tyskland är svensk pappersindustris enskilt största marknad. Här har utvecklingen varit svag under året och backat på totalen med fem procent. Ser vi till enskilda segment, har leveranserna av grafiskt papper gått tillbaka medan förpackningsmaterial uppvisar en mer

spretig bild. Förpackningspapper och wellpappmaterial har minskat, medan kartong för förpackningar har ökat. Leveranserna av mjukpapper har tagit ett rejält kliv uppåt, en ökning med 16 procent.

4.5 Leveranser av papper

Källa: Skogsindustrierna

Även exporten till våra övriga huvudmarknader i Europa har gått tillbaka. Exporten till Storbritannien, Frankrike och Italien minskade med mellan en och sju procent under året.

Till skillnad från massamarknaden har inte den fallande exporten till Europa kompensats av ökad export till andra länder och framför allt Kina.

Leveranser till Asien har gått ned med fyra procent till 1,3 miljoner ton. Drygt en tredjedel av de asiatiska leveranserna har i år gått till Kina och utgörs framför allt av förpackningsmaterial. Totalt har leveranserna minskat med sju procent i år. Ser vi till enskilda segment har exporten av wellpappmaterial stigit medan de övriga förpackningssegmenten har gått tillbaka. Tidningspapper som är det största segmentet inom grafiskt papper visar en uppgång med fyra procent. Indien är också en tämligen stor marknad i Asien. Hit steg leveranserna med 19 procent och utgörs framförallt av tidningspapper, wellpappmaterial och kartong för förpackningar. Leveranser av tidningspapper till Indien står under hot om sanktioner från de indiska myndigheterna, Myndigheterna har inviterat ett antidumpinggärande gällande tidningspapper (se riskavsnitt).

4.6 Tabell pappersleveranser

tusen ton	Leveranser	förändring jämfört med förra året	
		tusen ton	%
Sverige	835	-31,7	-3,7
EU	5 758	-376,0	-6,1
Tyskland	1 650	-88,9	-5,1
Storbritannien	837	-6,0	-0,7
Italien	591	-45,2	-7,1
Frankrike	453	-11,3	-2,4
Polen	355	-26,7	-7,0
Övr Europa	650	-0,5	-0,1
Afrika	327	13,1	4,2
Asien	1 350	-55,0	-3,4
Kina	478	-35,0	-6,8
Nordamerika	301	5,2	1,8
Latinamerika	322	10,2	3,3
Oceanien	97	17,2	21,4
Total export	8 806	-385,8	-4,2
Totala leveranser	9 642	-417,5	-4,2

Källa: Skogsindustrierna

Trots att exporten har backat med fem procent har exportvärdet utvecklats positivt under 2019. Värdet av det exporterade pappret uppgår till och med november värdet till 69 miljarder kronor, en uppgång med nästan fyra procent jämfört med föregående år.

Pappersproduktion faller i de flesta länderna

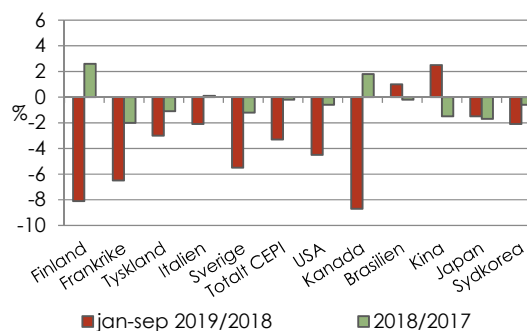
Till och med november har den europeiska pappersindustrin producerat 78,3 miljoner ton. Det är tre procent mindre än vid samma tid 2018. En tredjedel av Europas pappersproduktion utgörs av grafiskt papper och här har det varit en tillbakagång i produktionen precis som i Sverige. Den europeiska produktionen har gått tillbaka med nio procent till 25 miljoner ton, alltså en något större nedgång än i Sverige. Samtliga delsegment har minskat. Däremot har förpackningsmaterial utvecklats bättre än den svenska. Produktionen i Europa ligger på samma nivå som föregående år, det vill säga 37 miljoner ton. Wellpappmaterial är det största segmentet och här har produktionen ökat med en dryg procent. Övriga segment har däremot backat. Produktionen av mjukpapper, som utgör en mindre del av produktionen, har ökat till 6 miljoner ton.

Utvecklingen av pappersproduktionen i Europas länder varierar, men överlag har det varit en tillbakagång av produktionen. I Tyskland, Europas största pappersproducent, har produktionen minskat med tre procent. Den finska produktionen har fallit med åtta procent och den italienska har backat med två procent. Det är egentligen bara Spanien och Rumänien som har ökat sin pappersproduktion. De båda ländernas produktion utgör ungefär åtta procent av CEPI:s³ totala pappersproduktion.

³ Confederation of European Paper Industries

⁴ Källa för prisuppgifterna är Fastmarkets RISI.

4.7 Procentuell förändring pappersproduktion januari-september 2019

Källa: CEPI

Den globala pappersproduktionen har i stort fortsatt att gå tillbaka, men utvecklingen för de stora pappersproducenterna i världen varierar (se diagram 4.7). Kina, världens största pappersproducent, har för 2019 ökat sin produktion med drygt tre procent, enligt den kinesiska statistikbyrån. USA, världens näst största pappersproducent, har till och med september minskat sin produktion med drygt fyra procent. Även produktionen i Kanada och Japan har backat.

Utvecklingen för grafiskt papper

Precis som produktionen har leveranserna av grafiskt papper gått tillbaka. De europeiska leveranserna av grafiskt papper har till och med oktober gått tillbaka med sju procent till 24 miljoner ton. Nästan 80 procent av dessa leveranser har gått till Europa och dessa har sjunkit med nio procent. Leveranserna till övriga marknader har minskat med fyra procent. För samtliga delsegmenten har leveranserna under året fallit tillbaka med mellan fyra och tolv procent

Utvecklingen för förpackningsmaterial

Europas totala leveranser av förpackningsmaterial har fram till och med september haft en liten ökning av leveranserna. Det största segmentet, wellpappmaterial, har ökat leveranserna med drygt två procent till 23,5 miljoner ton. Leveranserna av kartong för förpackningar är på oförändrad nivå, det vill säga 4,8 miljoner ton, medan leveranserna av förpackningsmaterial har gått tillbaka med sju procent till 2,2 miljoner ton.

Svagare prisutveckling för papper⁴

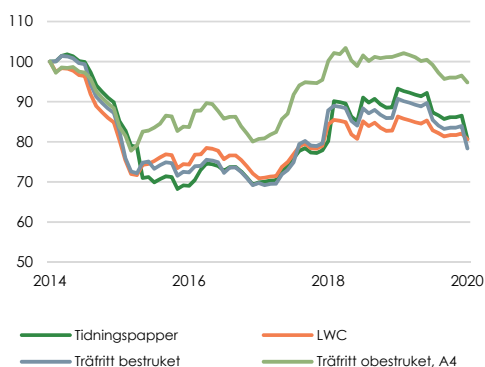
Prisutvecklingen i Tyskland får tjäna som indikator på prisutvecklingen i lokal valuta för svenska exportleveranser, eftersom Tyskland är Sveriges

sammantaget enskilt största exportmarknad för papper. Prisutvecklingen kan vara annorlunda på andra viktiga marknader såsom Storbritannien, USA och Kina. Även för enskilda kvaliteter från ett företag kan prisutvecklingen vara annorlunda än den generella bild som ges här. Av de kvaliteteter som ingår i segmentet lyfts här ett axplock.

Efter en stadig prisuppgång under 2018, till följd av ökad efterfrågan och brist på grafiskt papper, har priserna vänt nedåt under 2019. Sedan föregående rapport är prisbilden mer varierad. Utvecklingen av priserna för tidningspapper och SC-papper, där bland annat magasinpapper ingår, har gått tillbaka på grund av en vikande efterfrågan, en bild som stärks av den europeiska produktions- och leveransstatistiken. Däremot har priset på träfritt papper, det vill säga kontorspapper, A4-papper samt LWC och katalogpapper, haft en lugnare utveckling under 2019. Det är först nu i januari som priset ser ut att gå neråt igen (se diagram 4.8).

4.8 Prisutveckling grafiskt papper

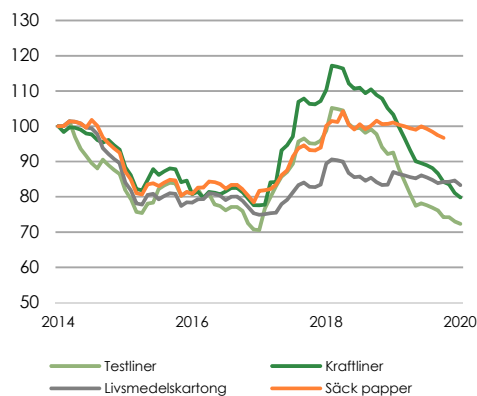
Index januari 2014=100

Källor: Fastmarkets RISI och Skogsindustrierna

Priserna på förpackningsmaterial har under de senaste åren haft en svag utveckling. Sedan prisuppgången under 2018 har priserna backat igen. Dock har prisutvecklingen under 2019 varit mer stabil. Efter en stabil inledning i början av 2019 har nu priset för kraftliner och testliner backat de senaste två månaderna. Livsmedelskartong har haft en tämligen stabil efterfrågan med oförändrade priser under större delen av 2019, men i januari har priset gått tillbaka något. För säckpapper finns för närvarande inga senare siffror än oktobers tillgängliga. Här har prisbilden varit tämligen stabil (se diagram 4.9).

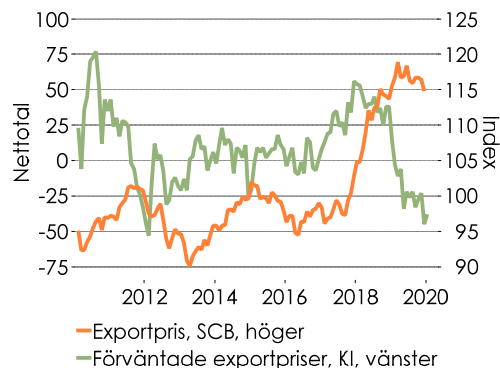
4.9 Prisutveckling förpackningsmaterial, Index januari 2014=100

Källor: Fastmarkets RISI och Skogsindustrierna

Även SCB:s prisindex visar att papperspriserna har minskat under året, men att det totalt sett är på en högre nivå än för några år sedan. Enligt Konjunkturinstitutets undersökning är det fler företag som förväntar sig att försäljningspriserna sjunker under året än antalet företag som tror att de stiger (se diagram 4.10).

4.10 Prisutveckling papper

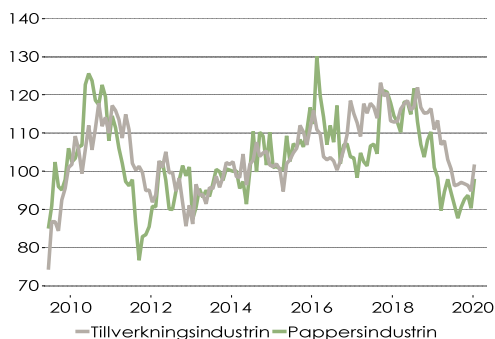

Källa: Konjunkturinstitutet och SCB

Viss minskad pessimism

Konjunkturinstitutets barometerindikator, som mäter det aktuella stämningläget i branschen, har under hela året legat under sitt historiska genomsnitt. Efter en kort uppgång vid årets början vände indikatorn nedåt och var under det historiska genomsnittet hela året. Nu i januari har den börjat stiga uppåt igen. Indikatorn för pappersindustrin är på en lägre nivå än tillverkningsindustrin totalt (se diagram 4.11).

4.11 Konjunkturinstitutets förtroendeindikator för pappersindustrin, index, medelvärde =100

Källa: Konjunkturinstitutet

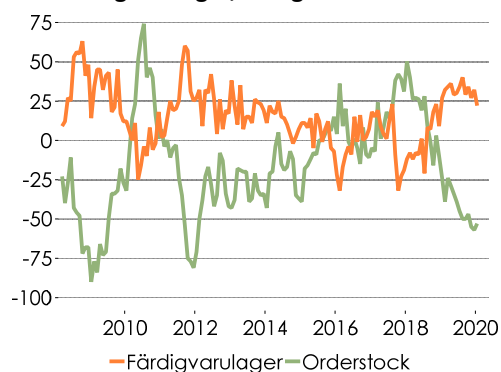
En majoritet av företagen anser fortfarande att färdigvarulagren är för höga, men lagerstorlekarna har börjat minska. Indikatorn har varit på en hög nivå under stora delar av 2019 (se diagram 4.12).

Även omdömet om orderstockarnas storlek har varit dystert under hela 2019 (se diagram 4.12). Från starten av 2018 har orderstocken för pappersindustrin fallit och har varit negativ sedan slutet av föregående år. Ett negativt värde innebär att företagen sammantaget tycker att orderstocken är för liten.

Utifrån Konjunkturinstitutets barometer kan vi från olika indikatorer utläsa vad branschen förväntar sig för utveckling framöver. Pappersindustrins förväntningar på utvecklingen av produktionen har sedan oktober en mer positiv syn på den framtida utvecklingen (se diagram 4.13). Av diagrammet framgår även att förväntningarna stämmer relativt väl med utfallet inom pappersindustrin.

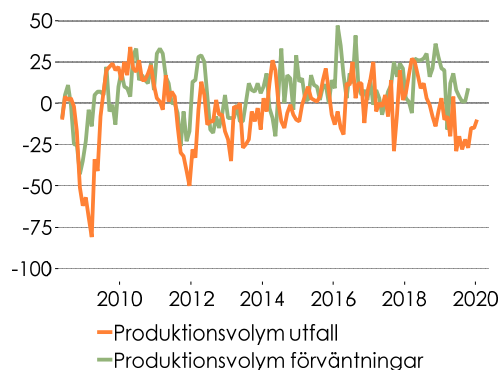
Det är fortfarande fler företag som förväntar sig en ökning av produktionen de kommande tre månaderna än det motsatta (se diagram 4.13). I samband med att ny kapacitet tas i bruk finns det gott om skäl att tro på en ökning av produktion och leveranser framöver. Pappersproduktionen och exporten förväntas stiga något under 2020.

4.12 Utveckling av orderstock och färdigvarulager, nulägesomdöme

Källa: Konjunkturinstitutet

4.13 Produktion, utfall och förväntningar

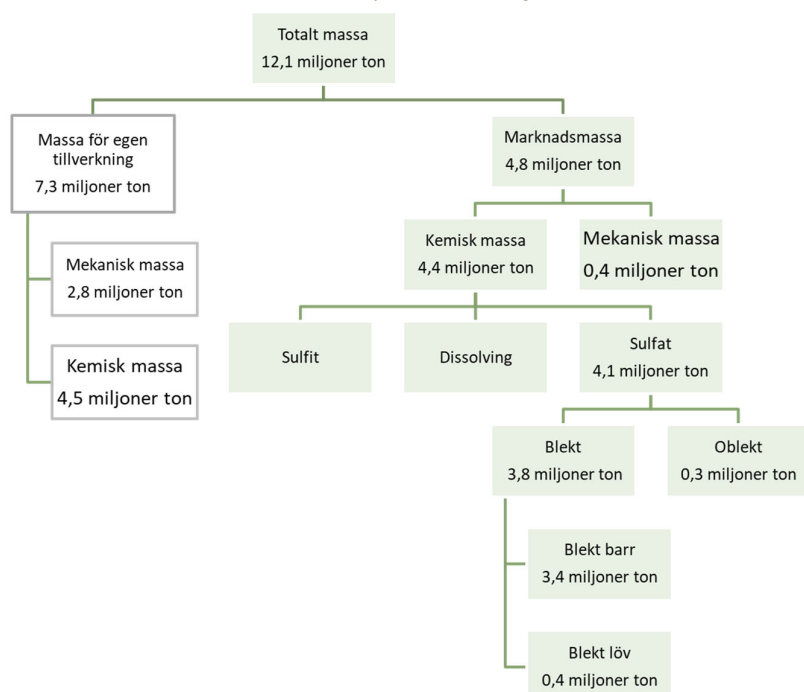
Källa: Konjunkturinstitutet

Appendix

Investeringar

Löpande priser i miljarder kronor	prognos			
	2017	2018	2019	2020
Trävaror	1,73	1,57	2,65	1,74
Massa	4,97	4,51	2,22	1,21
Papper	7,00	6,35	6,17	5,34
Varor av papper	1,05	0,98	0,55	0,40
Varor av trä	1,62	1,44	1,16	0,88
Skogsindustrin	16,38	14,84	12,75	9,57

Flödesschema svensk massaproduktion januari-december 2019

Flödesschema svensk pappersproduktion januari-december 2019

